

Сыр бойы

№152-153 (21227-21228) 10 қазан, сенбі 2026 жыл

Қызылорда облыстық қоғамдық-саяси газет. 1929 жылдың 1 шілдесінен шығады

www.facebook.com/syrboyi.kz
www.instagram.com/syrboyi_kz
t.me/syrboyi_kz
twitter.com/syrboyi

ҚАЛА КҮНІ

СҰЛУ СЫРДЫҢ БОЙТҰМАРЫ

Кеше кешкілік сол жағалаудағы «Қайсар Арена» стадионында Қала күніне арналған «Мерейлі мерекемен, Қызылорда!» атты гала-концерт өтті. Гала-концерт тақырыптық прологпен басталып, онда қаланың екі ғасырлық тарихы мен бүгінгі келбеті, өрлеу жолы қамтылды. Облыс әкімі Мұрат Ерғешбаев тұрғындарды мерекемен құттықтап, өңірдің әлеуметтік-экономикалық жетістіктеріне тоқталды.

– Президентіміз Қасым-Жомарт Кемелұлы: «Қызылорда – халқымыз үшін орны ерекше аймақ. Осы өлкеде Шірік Рабат, Жанкент, Сығанақ қалаларының орны көне заманның өзінде қазақ жерінде дамыған қала өркениеті болғанын аңғартады. Қызылорда – сол әйгілі қалалардың заңды жалғасы», – деді.

Бұл – бір ғасыр бұрын Қазақ елінің астанасы болған, ұлт тағдырына қатысты маңызды шешімдер қабылданған қасиетті мекен. Екі ғасырлық тарихы бар Қызылорда топырағында ұлт қайраткерлері, Алаш арыстары тағдыршешті қадамдарға барып, болашаққа бағдар жасағаны тарихтан белгілі.

Қаламыздың бүгінгі жанаруы мен көркеюі – сол тарихи сабақтастықтың жалғасы. Кейінгі жылдары әлеуметтік және инженерлік инфрақұрылым жаңғыртылып, заманауи нысандар ел игілігіне берілуде. Өңір экономикасының қуатын арттыратын ірі инвестициялық жобалар жүзеге асырылуда.

Қызылорданың көркеюіне ерекше үлес қосқан, бүгінде Үкімет басшысының бірінші орынбасары Нұрлыбек Машбекұлы сіздерді Қала күнімен құттықтап, ыстық ықыласын білдіруде.

Бүгінгі мерейлі мереке өздеріңізге арналады. Сүйікті қаламыз көркейе берсін! Қызылордамыздың болашағы жарқын, келешегі кемел болсын! Арман-мақсаттарымыз орындалсын! Халқымыз аман, бірлігіміз бекем болсын! Мереке құтты болсын, қадірлі жерлестер! – деді Мұрат Нәлқожаұлы.

Елімізге танымал өнер иелері Индира Елубаева, Қазыбек Құрайыш, Үкітай Ерниязов, Балжан Бидаш, «KESH YOU» тобы және ALEM сахна төрінде өнер көрсетіп, көрермендерге көтеріңкі көңіл күй сыйлады. Гала-концерт мерекелік отшашумен қорытындыланды.

Кейінгі жылдары Қызылорда қаласының инфрақұрылымы жаңарып, әлеуметтік-экономикалық даму қарқыны артып келеді.

Мемлекет басшысының, Үкіметтің қолдауының арқасында ірі инвестициялық жобалар жүзеге асырылып, жаңа өндіріс орындары ашылуда. Сонымен қатар, тұрғын үйлер мен заманауи әлеуметтік нысандар салынып, ел игілігіне айналды. Биыл Инклюзивті спорт орталығы, «Достық үйі» және «Құзыреттілік орталығы» ашылды. Сондай-ақ «Ай-Керім» оқу-сауықтыру орталығы мен Ботаникалық бақ пайдалануға берілді.

Қазіргі таңда Президенттік кітапхана, драма театр және бірқатар ірі медициналық нысан салынууда. «Таза Қазақстан» жобасы аясында ашылған Президент саябағы тұрғындар мен қала қонақтарының сүйікті демалыс орнына айналды. Қаланың сол жағалауын байланыстыратын жаңа автожол көпірі мен ерекше үлгідегі жаяу жүргіншілер көпірінің құрылысы жалғасуда. Президент саябағы маңында заманауи аквапарк құрылысы да басталды. Жыл соңына дейін «Қызылорда Арена» спорт кешенін пайдалануға беру жоспарланып отыр.

«СБ» ақпарат

ӨРКЕН

БАҚЫТ БАСТАУЫНЫҢ КІЛТІ

Қала күні мерекесі бірқатар тұрғынға ерекше көңіл-күй сыйлады. Қызылорданың сол жағалауында 168 пәтері бар 2 тұрғын үй пайдалануға берілді. Мерекелік салтанатты рәсімге облыс әкімі Мұрат Ерғешбаев, ҚР Құрылтай депутаттары Серік Қожаниязов, Нұркен Бақытбекұлы, Қазақстан Халық Кеңесінің мүшесі Жанар Бимұратқызы, зиялы қауым өкілдері мен ел ағалары қатысты.

Қазіргі уақытта сол жағалауға 25 мыңнан астам тұрғын қоныстанған. Мұнда 136 көпқабатты тұрғын үй, 20 әлеуметтік және 13 ірі бизнес нысаны орналасқан. Тағы 48 нысан салынып жатыр. Аймақ басшысы екі ғасырлық тарихы бар Қызылорда топырағында ұлт қайраткерлері, Алаш арыстары тағдыршешті қадамдарға барып, болашаққа бағдар жасағанын атап өтті.

– Қаламыздың бүгінгі жанаруы мен көркеюі – сол тарихи сабақтастықтың жалғасы. Әлеуметтік және инженерлік инфрақұрылым жаңғыртылып, заманауи нысандар ел игілігіне берілуде.

Өңір экономикасының қуатын арттыратын ірі инвестициялық жобалар жүзеге асып жатыр. Осындай игі шаралардың жалғасы ретінде бүгін тұрғын үй кезегінде тұрған жерлестерімізге 12 мың шаршы метр болатын 168 пәтердің кілтін салтанатты түрде табыстаймыз.

Бүгін – Мемлекет басшысының қолдауымен баспаналы болып жатқан әрбір отбасы үшін айтулы күн. Меншікті үй – бұл тұрақтылық пен ертеңгі күнге деген сенімнің кепілі. Жаңа шаңырақтарыңыздың босағасы берік, іші береке мен мерекеге толысын! Әрбір отадан бұлдіршіндердің күлкісі естіліп, татулық салтанат құра берсін! Қоныстарыңыз құтты, ел іргесі берік, болашағымыз баянды болсын! – деді облыс әкімі.

Жиында тұрғын үйлерді салған мердігер мекеме құрылысшылары облыс әкімінің Алғыс хатымен марапатталды.

ҚР Құрылтайының депутаты Серік Салауатұлы, қоғам қайраткері Әріп Битілеуұлы құттықтау сөз сөйледі.

Кейінгі төрт жылда өңірде тұрғын үй кезегінде тұрған азаматтарға 7625 пәтер беріліп, 30 мыңнан астам адам баспаналы болды. Биыл жыл соңына дейін тағы 1950 пәтерді пайдалануға беру жоспарланған.

Сол жағалаудың жол-көлік инфрақұрылымын жақсарту, тұрғындардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында жақында Иса Токтыбаев көшесінен осы шағын ауданға өтетін төрт жолақты жаңа автомобиль көпірінің құрылысы басталды.

«СБ» ақпарат

Суреттерді түсірген Бағдат ЕСЖАНОВ

МӘСЕЛЕ

АУЫЛДЫ ДАМУДЫҢ МІНДЕТІ мен МАҢЫЗЫ

Бүгінгі күні әлемде ұлы өзгерістер тез жүріп, мемлекетаралық қарым-қатынас күрделене түсуде. Табиғи ресурстарды пайдалану қарқыны үдеп, қоршаған ортаға әсері күшейіп, салдарынан жаһандық климат өзгерісі бой алды. Аридтік аймақтарда, су тапшылығы күшейіп, қуаңшылық орын алуда. Жоғары технологиялар дамып, жер бетіндегі сирек металдарға сұраныс артауда. Әлемде экономикасы дамыған елдер тарапынан осындай қорлары бар елдерге өз ықпалдарын күшейту шаралары орын алуда.

Қазақстан осындай қорларға бай екенін әлем жаксы біледі және сондай қорларға иелік жасау әрекеттері байқалуда. Мұнай, газ, көмір, басқа да қазба байлықтар қоры шектеулі және болжамдар бойынша 150-200 жылда мүлде таусылу немесе азаю тәуекелдері де жоқ емес.

Ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың геологиялық барлау жұмыстарын қарқынды жүргізу жөніндегі тапсырмасы және Үкіметіміздің арнайы бағдарламалар қабылдауы – стратегиялық маңызы ерекше шаралар.

8-бет

/// ОБЛЫС ӘКІМДІГІНДЕ

ӘЛІШЕРГЕ ҚҰРМЕТ

Облыс әкімі Мұрат Ергешбаев стэнд атудан XX Азия ойындарының қола жүлдегері Өлішер Айсалбаевпен және оның бапкері Максим Коломоецпен кездесті. Спортшыны айтулы жетістігімен құттықтап, халықаралық аренада ел намысын абыроймен қорғағаны үшін алғыс білдірді.

– Сіздер бағындырған белес – тынымсыз жаттығу мен ерен еңбектің нәтижесі. Мұқалмас жігер, табандылық пен жоғары дайындықтың арқасында еліміздің көк туы биікте желбіреп, халықаралық аренадағы мерейі асқақтады. Өскелең ұрпақты салауатты өмір салтына баулуға, спортты дамытуға қосқан үлесіңіз үшін ризашылығымды білдіремін.

Алдағы халықаралық бәсекелерде де бақтарыңыз жана берсін. Шаңырақтарыңызға шаттық, бақ-береке, отбасыларыңызға зор денсаулық пен қуаныш тілеймін. Еліміздің абыройын асқақтатар жеңісті күндеріңіз көп болсын! – деді облыс әкімі.

Кездесуде спортшыға Алғыс хат пен 1 млн теңге көлеміндегі қаржылай сертификат табыс-талды. Ал бапкері облыс әкімінің Алғыс хатымен марапатталды.

Айта кетейік, 19 қыркүйек пен 4 қазан аралығында Жапонияның Нагоя қаласында XX Азия ойындары өтті. Байрақты бәсекеге Азияның 45 елінен 15 мыңға жуық спортшы қатысты.

Облыс әкімінің баспасөз қызметі

/// БРИФИНГ

ТҰМАУҒА ҚАРСЫ ЕГУ НАУҚАНЫ

Облыста 2026-2027 жылдардағы эпидемия маусымына дайындық аясында тұмауға қарсы вакцинация науқаны басталды. Жергілікті бюджет есебінен 85007 доза вакцина сатып алынды. Сонымен қатар өңірде ЖРВИ, тұмау және COVID-19 инфекцияларының таралуына жол бермеу үшін санитариялық-эпидемиологиялық шаралар күшейтілді.

Сурет ашық дереккөзден

Облыстық денсаулық сақтау басқармасы басшысының орынбасары Мая Миранбайқызының айтуынша, тұмауға қарсы екпе, ең алдымен, инфекцияны жұқтыру қаупі жоғары азаматтарға салынады. Олардың қатарында медициналық бақылаудағы, алты айдан асқан жиі ауыратын балалар, жетім және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалар, медицина қызметкерлері, жүкті әйелдер, сондай-ақ жүрек-қан тамыры мен тыныс алу мүшелерінің созылмалы ауруымен ауыратын тұрғындар бар.

Қазір өңірде диспансерлік есептегі 45030 ересек пен 22901 бала қауіп тобына енгізілген. Бұдан бөлек 9428 медицина қызметкері, жүктіліктің екінші және үшінші триместріндегі 3907 әйел, жетім және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған 3351 бала, 219 әскери қызметші және қарттар мен мүгедектер үйлерінің 171 тұрғыны вакцинациямен қамтылады.

– Сатып алынған вакцина көлемі тіркелген қауіп тобындағы азаматтарды 100 пайыз қамтуға жеткілікті. Тұмауға қарсы екпе жүргізетін 169 кабинет ұйымдастырылды. Оның 116-сы емханаларда орналасқан. Медицина қызметкерлері де арнайы дайындықтан өтіп жатыр. Бүгінде 350 дәрігер мен 1794 орта медицина қызметкері оқытылды, – деді Мая Миранбайқызы.

Эпидемиялық маусымға дайындық барысында дәрі-дәрмек пен медициналық құралдардың қажетті қоры жасақталған. Облыс бойынша науқастарды қабылдауға арналған 425 төсек-орын әзірленді. Оның 200-і облыстық жұқпалы аурулар ауруханасында, 225-і аудандық ауруханаларда орналасқан. Вирусқа қарсы препараттар мен қажетті құралдардың резерві алғашқы медициналық-санитариялық көмек ұйымдарында кемінде 10, стационарларда кемінде 35 науқасқа есептелген.

Облыстық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаменті басшысының орынбасары Әлия Әбдіқайымова ҚР Бас мемлекеттік санитариялық дәрігерінің 2026 жылғы 26 тамыздағы №11 қаулысына сәйкес инфекциялардың таралуын болдырмауға бағытталған шаралар қолға алынғанын атап өтті.

– 1 қазаннан бастап медициналық ұйымдарда медицина қызметкерлері үшін маска тағу режимі енгізілді. Сонымен қатар медициналық мекемелерде дезинфекциялық режим күшейтілді. Бұл инфекцияның медициналық ұйымдар ішінде таралу қаупін төмендетуге бағытталған. Білім беру ұйымдарында да санитариялық талаптардың сақталуына ерекше назар аударылады. Мектептер мен балабақшаларда күн сайын танертенгі сүзгі жүргізіліп, ЖРВИ, тұмау және COVID-19 белгілері бар балалар анықталады. Ауру белгілері байқалған жағдайда оларды ұжымнан уақытша оқшаулау шаралары қабылданады. Егер бір сыныптағы немесе топтағы балалардың 20-30 пайызы ЖРВИ-мен ауырса, байланыста болған адамдар жеті күн бойы медициналық бақылауға алынады. Сонымен қатар оқушылардың кабинеттер арасында ауысып жүруіне шектеу қойылып, соңғы науқас анықталғаннан кейін инкубациялық кезең ішінде сыныпқа немесе топқа жаңа балаларды қабылдауға жол берілмейді. Ал білім беру ұйымдарындағы сыныптар мен топтардың 30 пайызы және одан да көп бөлігі эпидемиялық процеске тартылған жағдайда оқушылар қашықтан оқыту форматына ауыстырылады. Мектепке дейінгі ұйымдарда соңғы науқас анықталғаннан кейін бір инкубациялық кезең ішінде оқу-тәрбие процесі уақытша тоқтатылуы мүмкін, – дейді Әлия Әбдіқайымова.

Мамандар тұмауды қарапайым суық тиюмен шатастырмауға шақырады. Вирус кей жағдайда ауыр өтіп, пневмония, бронхит, синусит, отит, миозит және миокардит секілді асқынуларға әкелуі мүмкін. Әсіресе, екі жасқа толмаған балалар, созылмалы аурулары бар азаматтар мен егде жастағы адамдар үшін қауіп жоғары.

– Тұмаудың алдын алудағы тиімді тәсілдердің бірі – вакцинация. Биыл имундау үшін Ресейде өндірілген «Гриппол плюс» вакцинасы қолданылады. Қауіп тобындағы азаматтар екпені тегін ала алады. Ал бұл санатқа кірмейтін тұрғындар ақылы түрде вакцина алуына болады, – дейді департамент өкілі.

Мамандар дене қызуы көтеріліп, жөтел, тамақтың ауыруы, мұрынның бітелуі немесе әлсіздік байқалған жағдайда өз бетінше емделмей, дәрігерге жүгінуге кеңес береді. Сонымен қатар қолды жиі жуу, бөлмелерді желдету, адам көп жиналатын орындарда сактық шараларын сақтау және ауру белгілері байқалғанда үйде қалу инфекцияның таралу қаупін азайтуға көмектеседі.

Назерке САНИЯЗОВА,
«Сыр бойы»

ЖАСТАР БАСТАМАЛАРЫ ҚОЛДАУ ТАБАДЫ

Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің кітапханасында Мәдениет және ақпарат министрлігі Жастар және отбасы істері комитетінің төрағасы Қайрат Қамбаров Сыр өңірінің жастарымен кездесті.

Жиынға белсенді жастар, волонтерлер, жастар ұйымдарының өкілдері, студенттер, жас кәсіпкерлер және жастар саясаты саласының мамандары қатысты. Кездесуді облыстық қоғамдық даму басқармасының басшысы Руслан Каюпов жүргізді.

Ашық форматта өткен жиында өңірдегі жастар саясатының өзекті бағыттары, олардың бастамаларын қолдау, волонтерлік қозғалысты дамыту, патриоттық тәрбие, кітап оқу мәдениетін қалыптастыру, ауыл жастарының әлеуетін арттыру және заманауи технологияларды меңгеру мәселелері талқыланды.

– Жастар – қоғамның қозғаушы күші. Бүгінде олардың бойында жаңа идея, тың көзқарас және үлкен жауапкершілік бар. Ең бастысы – осы әлеуетті ел игілігіне бағыттау. Мемлекет тарапынан олардың бастамаларын қолдауға, білім алып, кәсіби және шығармашылық тұрғыдан дамуына қажетті жағдай жасауға басымдық беріледі. Ашық диалог орнату аса маңызды. Бүгінгі кездесудің ерекшелігі – өзекті

мәселелердің ашық айтылып, нақты ұсыныстардың ортаға салынуында. Әрбір бастама мен ұсыныс жастар саясатын одан әрі жетілдіруге бағытталған маңызды қадам деп білемін. Білімге, жаңа технологияларға, кәсіпкерлікке және қоғамдық жұмыстарға деген қызығушылықты қолдау – біздің басты міндеттеріміздің бірі, – деді Қайрат Телманұлы.

Комитет төрағасы жастардың ел дамуына қосып отырған үлесіне тоқталып, олардың бастамаларын қолдаудың маңыздылығын атап өтті. NEET санатындағы (оқымайтын, жұмыс істемейтін және кәсіби біліктілігін арттырмайтын) жастармен жұмысты күшейту мемлекеттік саясаттың негізгі басымдықтарының бірі екенін, олардың білім алуына, жұмыспен қамтылуына қолдау бар екенін жеткізді. Жастардың баспаналы болуына жасалған қадамдарды да назардан тыс қалдырмады.

Кездесу барысында жастар өздерінің ұсыныстары мен бастамаларын таныстырды. Мәселен

«KyzylordaHub» бизнес-инкубаторының директоры Жанарыс Түбекбаев Жасанды интеллект жылы аясында өңірде атқарылған жұмыстарға тоқталып, бұл бағыттағы тың жобалардың жүзеге асып жатқанын тілге тиек етті. Сондай-ақ жастардың жасанды интеллект және жаңа технологиялар саласындағы жобаларын дамыту жөніндегі ұсыныстарын жеткізді.

Облыстық жастар ресурстық орталығының бөлім басшысы Тоғжан Амануллаева республикалық патриоттар форумын өткізу туралы ұсынысын білдірді. Ал «Кітап құрттары» кітап клубының мүшесі Максат Шарбек «Кітап оқитын ұлт» жобасы аясында атқарылған жұмыстар мен «Зияткер» телевизиялық сайысының нәтижелерін бөлісті.

«Абзал және К» ТС қызметкері Әсет Қали республикалық ауыл жастары форумын өткізу жөнінде ұсыныс білдіріп, ауыл жастарының басын біріктіретін және олардың әлеуетін арттыруға мүмкіндік беретін осындай алаңдардың маңыздылығына тоқталды. «Жастар рухы» жастар қанатының Қорқыт ата атындағы Қызылорда универси-

тетіндегі бөлімше төрағасы Аяулым Еркембаева өңірде «Заң мен тәртіп» қағидатын іске асыру бағытында атқарылып жатқан жұмыстар туралы айтып өтті. Абылай хан атындағы заманауи технологиялар және кәсіпкерлік жоғары колледжінің жастар ісі жөніндегі комитет төрағасы Бегзатхан Махамбет облыстағы волонтерлік қызметтің дамуы, жастардың қайырымдылық және қоғамдық жұмыстарға белсенді қатысуы жөніндегі тәжірибелерін бөлісті.

Кездесу соңында Қайрат Қамбаров жастардың ұсыныстарын назарға алып, олардың қоғамдық белсенділігін арттыруға бағытталған бастамалар алдағы уақытта да қолдау табатынын атап өтті.

Жалпы елімізде жастар саясаты сәтті жүзеге асырылып келеді. Жастардың білім алуына, мамандық таңдауына, жұмысқа орналасуына, кәсіп бастауына және баспаналы болуына арналған түрлі бағдарламалар жемісін беруде. Ал жастар өз кезегінде берілген мүмкіндікті тиімді пайдаланып, ел дамуына өз үлесін қосуы маңызды.

Сара АДАЙБАЕВА,
«Сыр бойы»

/// БРИФИНГ

ШЫНАЙЫ ІЗДЕНІС ЖЕМІСІН БЕРЕДІ

Өңірлік коммуникациялар қызметінің ұйымдастыруымен өткен брифингте Қызылорда қаласындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінің білім мен ғылым саласындағы бүгінгі жетістіктері сараланды. Сұхбат алаңында білікті педагогтер мен талантты оқушылардың халықаралық аренада қол жеткізген үздік нәтижелері туралы БАҚ өкілдеріне ақпараттар берілді.

Брифингте сөз алған аталған мектептің география пәнінің мұғалімі, республика бойынша NIS педагогтері арасында өткен республикалық «Жылдың үздік мұғалімі» байқауының жеңімпазы, «Педагогикалық идеялар фестивалі» кәсіби байқауының жүлдегері Арай Нұрбаева шәкірт тәрбиелеудегі озық тәжірибесін ортаға салды.

– Ұстаздық қызметте қиындықтар мен жетістіктер қатар жүреді. Үздіксіз ізденіспен еткен еңбек өз жемісін береді. Сондықтан шығармашылық арқылы шәкірттердің де қызығушылығын оятып, қабілетін дамытып, алға жетелей білуіміз керек.

Биыл да Астана қаласында өтетін «Үздік педагог» республикалық конкурсына қатысқалы отырмыз. Шарт бойынша білім беру ұйымына барып, кез келген сыныпқа кіріп, өз пәнімізден ашық сабақ өтеміз. Жеңімпаздар сабақ беру шеберлігі мен портфолио нәтижесі бойынша анықталады. Байқау қорытындысы

қазан айының орта шенінде белгілі болады деп күтілуде. Бұл біздің кәсіби жетістігіміз болса, оқушыларымыз да облыстық, республикалық, халықаралық сайыстарда әрдайым топ жарып келеді, – деді Арай Талғатқызы.

Қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі, оқулықтар мен әдістемелік құралдардың авторы Мира Дөненхожаева ақпараттық технологиялар заманында мұғалімге қойылатын талаптардың ерекше екенін айрықша атап өтті.

– Қазіргі ақпараттық технология ғасырында білім беру жүйесінде мұғалімге қойылатын талап өте жоғары. Әсіресе, Назарбаев Зияткерлік мектептерінде дарынды,

шығармашыл, зияткерлік әлеуеті жоғары, сыни тұрғыда ойлай алатын, жан-жақты оқушылар тәрбиелеу – негізгі міндеттердің бірі. Ұстаздық жолымда оқушыларға негізгі білім берумен қатар, шығармашылық ізденіске баулып, зерттеушілік қабілетін дамытуға басымдық беремін. Нәтижесінде оқушыларымыз қазақ тілі мен әдебиеті пәнінен «Дарын» республикалық ғылыми-практикалық орталығы ұйымдастыратын олимпиадаларға, Қ.Бітібаева атындағы республикалық олимпиадаға, «Ақ-берен» республикалық өнер байқауына қатысып, жүлделі орындарға ие болып жүр. Сонымен қатар, шәкірттеріміз жыл сайын ғы-

лыми жобаларға қатысып, қазіргі қазақ әдебиетін өздігінен зерттеуге дағдыланған. Оның көрінісі, оқушылар «Оқиға – лабиринт» симуляторлы ойын мобильді қосымшасын жасай отырып, шағын көлемді әңгімені оқуға қызықтырудың жолдарын және әңгіме құрылымын меңгерту арқылы шығармашылық жазылым жазуға дағдыландырудың оңтайлы жолдарын ұсынды, – деді Мира Өтегенқызы.

Сондай-ақ Стамбұл қаласында өткен «Empower Me» халықаралық байқауында II орын еншілеген инновациялық жобаның авторы, аталған мектептің 12-сынып оқушысы Ерасыл Айдарбек өз жобасын таныстырып, инклюзивті білім берудегі тиімділігін айтты.

– Remotion – инсульт алған пациенттерді үй жағдайында тиімді әрі қызықты оңалтуға арналған инновациялық тренажерлер кешені. Басты мақсатымыз – ауыр әрі іш пыстыратын физикалық жаттығуларды қызықты компьютерлік ойын форматына ауыстыру. Пациент жаттығу жасап жатқанын сезбей, ойын ойнау арқылы қимыл-қозғалысын және мидың нейробиологиялық қасиетін қалпына келтіреді. Кешен қол моторикасына арналған Remotion, білек бұлшықеттеріне арналған Re-Expander және есте сақтау, есту қабілетін қатар жаттықтыратын Resound құрылғыларынан тұрады, – деді жас өнертапқыш.

«СБ» ақпарат

Сырбойы

№152-153 (21227-21228) 10 қазан, сенбі 2026 жыл

ҚҰЖАТ

3

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСТЫҚ МӘСЛИХАТЫНЫҢ ШЕШІМІ
Қызылорда қаласы №270 25 қыркүйек 2026 жыл

«2026-2028 жылдарға арналған облыстық бюджет туралы» Қызылорда облыстық мәслихатының 2025 жылғы

9 желтоқсандағы №199 шешіміне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қызылорда облыстық мәслихаты ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:
1. «2026-2028 жылдарға арналған облыстық бюджет туралы» Қызылорда облыстық мәслихатының 2025 жылғы 9 желтоқсандағы № 199 шешіміне мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:
1-тармақ жаңа редакцияда жазылсын:
«1. 2026-2028 жылдарға арналған облыстық бюджет тиісінше 1, 2 және 3-қосымшаларға сәйкес, оның ішінде 2026 жылға мынадай көлемдерге бөліктілсін:
1) кірістер – 616 153 625,2 мың теңге, оның ішінде:
салықтық түсімдер – 41 150 118,0 мың теңге;
салықтық емес түсімдер – 14 734 305,6 мың теңге;
негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер – 50 000,0 мың теңге;
арнаулы түсімдер – 6 341 253,0 мың теңге;
трансферттер түсімдері – 553 877 948,6 мың теңге;
2) шығындар – 613 115 312,6 мың теңге;
3) таза бюджеттік кредиттер – 33 833 357,9 мың теңге;
бюджеттік кредиттер – 73 775 008,0 мың теңге;
бюджеттік кредиттерді өтеу – 39 941 650,1 мың теңге;
4) қаржы активтерімен операциялар бойынша сальдо – 4 506 459,9 мың теңге;
қаржы активтерін сатып алу – 4 506 459,9 мың теңге;
мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдер – 0;
5) бюджет тапшылығы (профицит) – 35 301 505,2 мың теңге;
6) бюджет тапшылығын қаржыландыру (профицитін пайдалану) – 35 301 505,2 мың теңге;
қарыздар түсімі – 73 775 008,0 мың теңге;
қарыздарды өтеу – 42 675 110,8 мың теңге;
бюджет қаражатының пайдаланылатын қалдықтары – 4 201 608,0 мың теңге.»;
5-тармақ мынадай мазмұндағы (12), (13), (14) тармақшалармен толықтырылсын:
«12) мәдениет саласын дамыту;
13) жылдық кіріс түсімдері болжамының орындалмауына байланысты жоғалтыларын өтеу;
14) Қызылорда қаласындағы ғимараттарға жергілікті желілерді монтаждау және қосу.»;
атаған шешімінің 1, 4, 5-қосымшалары осы шешімнің 1, 2, 3-қосымшаларына сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.
2. Осы шешім 2026 жылғы 1 қантардан бастап қолданысқа енгізіледі.

Қызылорда облыстық мәслихатының төрағасы М.Т.Ауымбетов

Қызылорда облыстық мәслихатының 2026 жылғы «25» қыркүйектегі №270 шешіміне 1-қосымша

Қызылорда облыстық мәслихатының 2025 жылғы «9» желтоқсандағы №199 шешіміне 1-қосымша

2026 жылға арналған облыстық бюджет

Санаты	Сыныбы	Ішкі сыныбы	Сомасы, мың теңге
		Атауы	
		1. Кірістер	616 153 625,2
1		Салықтық түсімдер	41 150 118,0
03		Әлеуметтік салық	38 300 827,5
		Әлеуметтік салық	38 300 827,5
05		Тауарларға, жұмыстарға және қызметтерге салынатын ішкі салалар	2 849 290,5
		3 Табиғи және басқа да ресурстарды пайдаланғаны үшін түсетін түсімдер	2 385 982,5
		4 Кәсіпкерлік және кәсіби қызметті жүргізгені үшін алынатын алымдар	463 308,0
2		Салықтық емес түсімдер	14 734 305,6
01		Мемлекеттік меншіктен түсетін кірістер	5 504 244,1
		1 Мемлекеттік кәсіпорындардың таза кірісі бөлігінің түсімдері	125 400,0
		3 Мемлекет меншігіндегі акциялардың мемлекеттік пакеттерін дивидендтер	6 834,2
		4 Мемлекет меншігіндегі заңды тұлғалардағы қатысу үлесіне кірістер	120 000,0
		5 Мемлекет меншігіндегі мүлкікті жалға беруден түсетін кірістер	144 000,0
		7 Мемлекеттік бюджеттен берілген кредиттер бойынша сыйақылар	5 108 009,9
03		Мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер ұйымдастыратын мемлекеттік сатып алуы өткізуден түсетін ақша түсімдері	1 650,0
		1 Мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер ұйымдастыратын мемлекеттік сатып алуы өткізуден түсетін ақша түсімдері	1 650,0
04		Мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бюджетінен (қызғастар сметасынан) қамтылатын және қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер салатын айыппұлдар, өсімпұлдар, санкциялар, өндіріп алулар	8 473 415,8
		1 Мұнай секторы ұйымдарынан түсетін, бюджеттен тыс қорларға түсетін түсімдерді қоспағанда, мемлекеттік бюджетке қаржыландырылатын, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бюджетінен (шығыстар сметасынан) ұсталатын және қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер салатын айыппұлдар, өсімпұлдар, санкциялар, өндіріп алулар	8 473 415,8
		06 Басқа да салықтық емес түсімдер	754 995,7
		1 Басқа да салықтық емес түсімдер	754 995,7
3		Негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер	50 000,0
01		Мемлекеттік мекемелерге бөлінген мемлекеттік мүлкікті сату	50 000,0
		1 Мемлекеттік мекемелерге бөлінген мемлекеттік мүлкікті сату	50 000,0
4		Арнаулы түсімдер	6 341 253,0
01		Арнаулы түсімдер	6 341 253,0
1		Арнаулы түсімдер	6 341 253,0
5		Трансферттердің түсімдері	553 877 948,6
01		Төмен тұрған мемлекеттік басқару органдарынан трансферттер	23 064 649,6
		2 Аудандық (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеттерден трансферттер	23 064 649,6
02		Мемлекеттік басқарудың жоғары тұрған органдарынан түсетін трансферттер	530 813 299,0
		1 Республикалық бюджеттен түсетін трансферттер	530 813 299,0
Функционалды топ			
Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі			
Бағдарлама			
		Атауы	
		2 Шығындар	613 115 312,6
01		Жалпы сипаттағы мемлекеттік қызметтер	7 153 683,5
110		Облыс мәслихатының аппараты	193 883,0
001		Облыс мәслихатының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	193 883,0
120		Облыс әкімінің аппараты	4 227 339,3
001		Облыс әкімінің қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	3 792 913,1
		Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	4 136,0
009		Өкімдерді сайлауды қамтамасыз ету және өткізу	240 290,2
265		Облыстың кәсіпкерлік және өнеркәсіп басқармасы Жергілікті деңгейде кәсіпкерлікті және өнеркәсіпті дамыту саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	338 698,0
001		Жергілікті деңгейде кәсіпкерлікті және өнеркәсіпті дамыту саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	338 698,0
269		Облыстың дін істері басқармасы	377 471,2
001		Жергілікті деңгейде дін істері саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	377 471,2
005		Өңірде дінні ахуалды зерделеу және талдау	199 228,0
113		Төмен тұрған бюджеттерге берілетін нысаналы ағымдағы трансферттер	92 420,2
282		Облыстың тексеру комиссиясы	425 990,0
001		Облыстың тексеру комиссиясының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	425 990,0
299		Облыстың экономика және қаржы басқармасы	988 891,0
001		Экономикалық саясатты, мемлекеттік жоспарды жүзесін қалыптастыру және дамыту, жергілікті бюджетті атқару және коммуналдық меншікті басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	687 174,0
021		Жекешелендіру, коммуналдық меншікті басқару, жекешелендіруден кейінгі қызмет және осыған байланысты аудардыл реттеу	1 717,0
113		Төмен тұрған бюджеттерге берілетін нысаналы ағымдағы трансферттер	300 000,0
718		Облыстың мемлекеттік сатып алу бұдасы	312 948,0
001		Жергілікті деңгейде мемлекеттік сатып алуды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	312 948,0
752		Облыстың қоғамдық даму басқармасы	288 463,0
075		Облыс Қазақстан халқы Ассамблеясының қызметін қамтамасыз ету	288 463,0
02		Қорғаныс	5 825 614,1
773		Облыстың жумылдыру дайындығы, аумақтық және азаматтық қорғаныс басқармасы	4 308 806,5
001		Жергілікті деңгейде жумылдыру дайындығы, аумақтық және азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	99 153,0
003		Жалпы бірдей әскери міндетті атқару шеңберіндегі іс-шаралар	71 827,0
004		Аумақтық қорғанысты даярлау және облыстық ауқымдағы аумақтық қорғаныс	88 119,7
005		Облыстық ауқымдағы жумылдыру дайындығы және жумылдыру	366 756,0
006		Облыстық ауқымдағы төтенше жағдайлардың алдын алу және жою	464 589,9
032		Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	9 590,2
113		Төмен тұрған бюджеттерге берілетін нысаналы ағымдағы трансферттер	156 323,7
001		Облыстық, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың бюджеттерінен берілетін нысаналы трансферттердің есебінен әлеуметтік, табиғи және технокендігі сипаттағы төтенше жағдайлардың салдарынан жою, әкімшілік-аумақтық бірліктің саяси, экономикалық және әлеуметтік тұрақтылығына, адамдардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін жалпы республикалық немесе халықаралық маңызы бар жағдайларды жою бойынша, сондай-ақ агломерацияларды дамыту мақсатында облыстар, республикалық маңызы бар қалалар, астана әкімдерінің отіншілері бойынша, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасы бойынша даму шығыстарына аударып (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеттерінен берілетін нысаналы даму трансфертері	3 052 447,0
287		Облыстық бюджеттен қаржыландырылатын табиғи және технокендігі сипаттағы төтенше жағдайлар, азаматтық қорғаныс саласындағы уәкілетті органдардың аумақтық органы	1 065 793,6
002		Аумақтық органның және ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелердің күрделі шығыстары	719 273,0
004		Облыс ауқымдағы төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою	346 520,6
288		Облыстың құрылыс, сәулет және қала құрылысы басқармасы	451 014,0
010		Жумылдыру дайындығы және төтенше жағдайлар объектілерін дамыту	451 014,0

03		Қоғамдық тәртіп, қауіпсіздік, құқықтық, сот, қылмыстық-атқару қызметі	18 321 415,0
252		Облыстық бюджеттен қаржыландырылатын атқарушы ішкі істер органы	17 945 846,0
001		Облыс аумағында қоғамдық тәртіпті және қауіпсіздікті сақтауды қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	14 025 009,8
003		Қоғамдық тәртіпті қорғауды қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік органның күрделі шығыстары	5 536,0
006		Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	3 915 300,2
774		Облыстық бюджеттен қаржыландырылатын қылмыстық-атқару (пенитенциарлық) жүйесінің атқарушы органы	375 569,0
001		Қылмыстық жазалардың қоғаманн оқшауламай орындалуын қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	331 840,0
006		Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	43 729,0
04		Білім беру	305 436 461,0
253		Облыстың денсаулық сақтау басқармасы	1 455 917,0
003		Қалалардың біліктілігін арттыру және оларды қайта даярлау	160 551,0
043		Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	1 124 775,0
057		Жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар мамандар даярлау және білім алушыларға әлеуметтік қолдау көрсету	170 591,0
261		Облыстың білім басқармасы	291 808 816,2
001		Жергілікті деңгейде білім беру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	933 327,6
003		Арнаулы білім беретін оқу бағдарламалары бойынша жалпы білім беру	2 178 664,1
004		Мемлекеттік білім беру ұйымдарында білім беру жүйесін ақпараттандыру	431 938,0
005		Мемлекеттік білім беру ұйымдары үшін оқулықтар, оқу-әдістемелік жасақаларды әзірлеу және жеткізу	2 804 756,0
006		Мамандандырылған білім беру ұйымдарында дарынды балаларға жалпы білім беру	4 343 164,2
007		Облыстық, аудандық (қалалық) ауқымдардағы мектеп олимпиадаларын, мектептен тыс іс-шараларды және конкурстар өткізу	186 833,0
011		Балалар мен жасөспірімдердің психикалық денсаулығын зерттеу және халыққа психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялық көмек көрсету	891 060,3
012		Дамуында проблемалары бар балалар мен жасөспірімдердің оңалту және әлеуметтік бейімдеу	949 807,7
025		Облыстық мемлекеттік білім беру мекемелеріне жұмыстағы жоғары көрсеткіштері үшін гранттар беру	68 000,0
029		Орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	21 343 568,0
029		Балалар мен жасөспірімдердің дене қаржылық сүйемделу	1 011 153,8
055		Балалар мен жасөспірімдерге қосымша білім беру	6 431 615,0
067		Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	3 687 552,8
082		Мемлекеттік бастауын, негізгі және жалпы орта білім беру ұйымдарында жалпы білім беру	147 053 523,7
083		Ауылдық жерлерде оқушыларды жақын жердегі мектепке дейін тегін алып баруды және одан алып қайтуды ұйымдастыру	330 089,0
085		Байқомы қаласындағы қазақ тілінде білім беру ұйымдарының қызметін қамтамасыз ету	4 437 947,1
087		Жетім баланы (жетім балалары) және ата-анасының қамқорынсыз қалған баланы (балаларды) күтіп-ұстауға қорғанышқа (камқоршыға) берілетін ай сайынғы ақшалай қаражат төлемдері	276 108,0
200		Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарының қызметін қамтамасыз ету және оларда медициналық қызмет көрсетуді ұйымдастыру	10 907 018,0
202		Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында мемлекеттік білім беру тапсырысы іске асыру	32 507 533,3
203		Мемлекеттік орта білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыруды іске асыру	45 749 540,6
204		Жеке орта білім беру ұйымдарында мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру	5 285 616,0
285		Облыстың дене шынықтыру және спорт басқармасы	12 071 727,8
006		Балалар мен жасөспірімдерге спорт бойынша қосымша білім беру	11 199 052,2
007		Мамандандырылған білім беру ұйымдарында спорттағы дарынды балаларға жалпы білім беру	872 675,6
288		Облыстың құрылыс, сәулет және қала құрылысы басқармасы	100 000,0
069		Қосымша білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	100 000,0
05		Денсаулық сақтау	30 713 134,6
253		Облыстың денсаулық сақтау басқармасы	16 841 638,4
001		Жергілікті деңгейде денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	402 370,0
006		Ана мен баланы қорғау жөніндегі көрсетілетін қызметтер	378 399,0
007		Салауатты өмір салтын насихаттау	91 621,0
008		Қазақстан Республикасында ЖИТС профилактикасы және оған қарсы күрес жөніндегі іс-шараларды іске асыру	340 843,0
016		Адамзаттарды елді мекенінен тыс жерлерде өмілету үшін тегін және жеткізілетін жол жүрумен қамтамасыз ету	93 231,0
018		Денсаулық сақтау саласындағы ақпараттық талдамалық қызметтер	56 527,0
023		Медициналық және фармацевтикалық қызметкерлерді әлеуметтік қолдау	85 000,0
027		Халыққа имундық профилактика жүргізу үшін вакциналарды және басқа медициналық имундық биологиялық препараттарды орталықтандырып сатып алу және сақтау	1 725 930,0
029		Облыстың арнайы медициналық жабдықтау базалары	77 852,0
033		Медициналық денсаулық сақтау ұйымдарының күрделі шығыстары	8 530 988,4
039		Денсаулық сақтау субъектілерінің қосымша медициналық көмектің көлемін көрсетуі, Бай-Орталықтардың қызметтер көрсетуі және өзге де шығыстар	493 812,0
041		Облыстың жергілікті өкілдік органдарының шешімі бойынша тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемімен қосымша қамтамасыз ету	2 562 297,0
042		Медициналық ұйымның сот шешімі негізінде жүзеге асырылатын жыныстық құмарлықты төмендетуге арналған іс-шараларды жүргізу	701,0
050		Қаржы лизинг шарттарында сатып алынған санитариялық және сервистік қызмет көрсетуді талап ететін медициналық ұйымдар бойынша лизинг төлемдерін өтеу	2 002 067,0
256		Облыстың жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	185 096,0
031		Жергілікті атқарушы органдар төлейтін міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру мемлекеттің жарналарына әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына берілетін трансферттер	185 096,0
288		Облыстың құрылыс, сәулет және қала құрылысы басқармасы	13 686 400,2
038		Денсаулық сақтау объектілерін салу және реконструкциялау	13 686 400,2
06		Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру	27 330 423,0
256		Облыстың жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	26 485 349,6
001		Жергілікті деңгейде жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету және халық үшін әлеуметтік бағдарламаларды іске асыру саласында мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	309 599,8
002		Жалпы үгіттегі медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	843 813,3
003		Мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік қолдау	3 271 663,0
013		Психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында психоневрологиялық аурулардан ауыратын мүгедектігі бар адамдар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	2 688 303,1
014		Оңалту орталықтарында қарттарға, мүгедектігі бар адамдарға, оның ішінде мүгедектігі бар балаларға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	952 843,0
015		Балалар психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерінде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында психоневрологиялық патологиялары бар мүгедектігі бар балалар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	1 104 722,0
018		Үкіметтік емес ұйымдарда мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты орналастыру	151 761,0
046		Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын қамтамасыз ету және өмір сүру, саласын жасқарту ауыстыру және келтіру бойынша қызмет көрсету	12 148,3
053		Еңбек мобильділігі орталықтары мен манас орталықтарының жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі азаматтарды әлеуметтік қолдау бойынша қызметті қамтамасыз ету	1 177 105,0
064		Сонымен бірге, еңбекке жастардың кәсіпкерлік бастамасына жәрдемдеу үшін бюджеттік кредиттер беру жөніндегі қызметтеріне ақы төлеу	38 041,6
066		Жұмыспен қамту бағдарламасы	11 147 144,6
068		Мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құруға жұмыс берушінің шығындарын субсидиялау	3 892,0
113		Төмен тұрған бюджеттерге берілетін нысаналы ағымдағы трансферттер	4 677 112,9
261		Облыстың білім басқармасы	746 45

2026 жылға арналған облыстық бюджет

07		Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық	62 531 508,0
288		Облыстың құрылыс, сәулет және қала құрылысы басқармасы	62 531 508,0
	007	Аудандық (облыстық) маңызы бар қалалардың) бюджеттеріне инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды дамытуға және (немесе) жайластыруға кредит беру	15 803 709,0
	009	Аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеттеріне тұрғын үй жобалауға және салуға кредит беру	3 497 648,0
	064	Аудандық (облыстық маңызы бар қалалардың) бюджеттеріне тұрғын үй сатып алуға кредит беру	43 230 151,0
10		Ауыл, су, орман, балық шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, қоршаған ортаны және жануарлар дүниесін қорғау, жер қатынастары	11 243 500,0
	741	Облыстың ауыл шаруашылығы және жер қатынастары басқармасы	9 600 000,0
	087	Ауыл халқының кірістерін арттыру жөніндегі жобаны ауқымды түрде қолдану үшін ауыл халқына микрокредиттер беруге кредит беру	5 600 000,0
	092	Агромеркәсіптік кешендегі инвестициялық жобаларға кредит беру	4 000 000,0
	299	Облыстың экономика және қаржы басқармасы	1 643 500,0
	009	Мамандарды әлеуметтік қолдау шараларын іске асыру үшін жергілікті атқарушы органдарға берілетін бюджеттік кредиттер	1 643 500,0
6		Бюджеттік кредиттерді өтеу	39 941 650,1
01		Бюджеттік кредиттерді өтеу	39 941 650,1
	1	Мемлекеттік бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	39 938 129,6
	2	Бюджеттік кредиттердің сомаларын қайтару	3 520,5
	4	Қаржы активтерімен операциялар бойынша сальдо	4 506 459,9
		Қаржы активтерін сатып алу	4 506 459,9
13		Басқалар	4 506 459,9
	268	Облыстың жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары басқармасы	70 000,0
	065	Занды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	70 000,0
	279	Облыстың энергетика және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық басқармасы	3 536 459,9
	065	Занды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	3 536 459,9
	265	Облыстың кәсіпкерлік және өнеркәсіп басқармасы	900 000,0
	065	Занды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	900 000,0
7		Мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдер	0,0
		5. Бюджет тапшылығы (профицит)	-35 301 505,2
		6. Бюджет тапшылығын қаржыландыру (профициттің пайдалану)	35 301 505,2
8		Қарыздар түсімдері	73 775 008,0
01		Мемлекеттік ішкі қарыздар	73 775 008,0
	1	Мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздар	62 531 508,0
	2	Қарыз алу келісімі-шарттары	11 243 500,0
16		Қарыздарды өтеу	42 675 110,8
	299	Облыстың экономика және қаржы басқармасы	42 675 110,8
	008	Жергілікті атқарушы органның борышын өтеу	32 622 995,6
	015	Жергілікті атқарушы органның жоғары тұрған бюджет алдындағы борышын өтеу	10 048 453,4
	018	Республикалық бюджеттен бөлінген пайдаланылмаған бюджеттік қаражаттарды қайтару	3 661,8
		Бюджет қаражаттарының пайдаланылатын қалдықтары	4 201 608,0
9		Бюджет қаражаты қалдықтары	4 201 608,0
	01		
	1	Бюджет қаражатының бос қалдықтары	4 201 608,0

Қызылорда облыстық мәслихатының 2026 жылғы « 25 » қыркүйектегі № 270 шешіміне 2-қосымша

Қызылорда облыстық мәслихатының 2025 жылғы «9» желтоқсандағы № 199 шешіміне 4-қосымша

2026 жылға арналған жергілікті бюджеттерді атқару процесінде секвестрлеуге жатпайтын жергілікті бюджеттік бағдарламалардың тізбесі

№	Атауы
1	Білім беру; Жалпы білім беру; Арнайы білім беретін оқу бағдарламалары бойынша жалпы білім беру; Жекеменшік орта білім беру ұйымдарында мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру; Мамандандырылған білім беру ұйымдарында дарынды балаларға жалпы білім беру; Мемлекеттік бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру ұйымдарында жалпы білім беру; Мемлекеттік орта білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыруды іске асыру; 2 Денсаулық сақтау; Ана мен баланы қорғау жөніндегі көрсетілетін қызметтер; Саламатты өмір салтын насихаттау; Халыққа имундық профилактика жүргізу үшін вакциналарды және басқа медициналық имундық биологиялық препараттарды орталықтандырылған сатып алу және сақтау; Шұғыл жағдайларда сырқаты ауыр адамдарды дәрігерлік көмек көрсететін ең жақын денсаулық сақтау ұйымына дейін жеткізуді ұлғайтастыру; Жергілікті өкілді органдарының шешімі бойынша тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемімен қосымша қамтамасыз ету; Қазақстан Республикасында ЖИТС профилактикасы және оған қарсы күрес жөніндегі іс-шараларды іске асыру; Денсаулық сақтау субъектілерінің қосымша медициналық көмектің көлемін көрсетуі, Call-орталықтардың қызметтер көрсетуі және өзге де шығыстар.

Аббревиатура:
«ЖИТС» - жүре пайда болған имундық таусылу синдромы.

Қызылорда облыстық мәслихатының 2026 жылғы « 25 » қыркүйектегі № 270 шешіміне 3-қосымша

Қызылорда облыстық мәслихатының 2025 жылғы «9» желтоқсандағы № 199 шешіміне 5-қосымша

Бюджеттік бағдарламалардың әкімшілері бөлінісінде бюджеттік бағдарламалар паспорттарының нысаналы индикаторлары мен түпкілікті нәтижелерінің тізбесі

ББӨ	ББ	Атауы	2026 жыл	2027 жыл	2028 жыл
110		Облыс мәслихатының аппараты			
	001	Облыс мәслихатының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Облыс мәслихатының қызметін қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
120		Облыс әкімінің аппараты			
	001	Облыс әкімінің қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Облыс әкімінің қызметін қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
	009	Өкімдерді сайлауды қамтамасыз ету және өткізу			
		Нысаналы индикатор:			
		Өкімдерді сайлауды қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		8 кент әкімінің және 21 ауылдық округ әкімдерінің сайлаудан өткізу	100%	100%	100%
269		Облыстың дін істері басқармасы			
	001	Жергілікті деңгейде дін істер саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Жергілікті деңгейде дін істер саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
	005	Өңірде дінн ахуалды зерделеу және талдау			
		Нысаналы индикатор:			
		Діни және білім беру іс-шараларын ұйымдастыру. %	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Профилактика объектілерін оңалту. %			
	113	Төмен тұрған бюджеттерге берілетін нысаналы ағымдағы трансферттер			
		Нысаналы индикатор:			
		Діни және білім беру іс-шараларын ұйымдастыру. %	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Профилактика объектілерін оңалту. %	10%	10%	10%
282		Областың тексеру комиссиясының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер			
	001	Областың тексеру комиссиясының қызметін қамтамасыз ету			
		Нысаналы индикатор:			
		Областың тексеру комиссиясының қызметін қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
299		Облыстың экономика және қаржы басқармасы			
	001	Экономикалық саясатты, мемлекеттік жоспарлау жүйесін қалыптастыру және дамыту, жергілікті бюджетті атқару және коммуналдық меншікті басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Экономикалық саясатты, мемлекеттік жоспарлау жүйесін қалыптастыру және дамыту, жергілікті бюджетті атқару және коммуналдық меншікті басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
	004	Жергілікті атқарушы органдардың борышына қызмет көрсету			
		Нысаналы индикатор:			
		Жергілікті атқарушы органның бағалы қағаздар бойынша міндеттемелерінің мерзімінде орындалуын қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Қарыз шарттарынан туындайтын сыйақы және басқа төлемдерді төлеуді мерзімінде жүзеге асыру	100%	100%	100%
	007	Субвенциялар			
		Нысаналы индикатор:			
		Жалпы мемлекеттік шығындарды атқару	100,00%	100,00%	100,00%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жергілікті бюджеттерге субвенция түрде арқылы мемлекеттің қаржылық міндеттемелерін орындау деңгейі	100,00%	100,00%	100,00%
008		Жергілікті атқарушы органның борышын өтеу			

		Нысаналы индикатор:			
		Жергілікті атқарушы органның бағалы қағаздар бойынша міндеттемелерінің мерзімінде орындалуын қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Бағалы қағаздар бойынша төленген міндеттемелердің деңгейі	100%	100%	100%
009		Мамандарды әлеуметтік қолдау шараларын іске асыру үшін жергілікті атқарушы органдарға берілетін бюджеттік кредиттер			
		Нысаналы индикатор:			
		Әлеуметтік сала және агроөнеркәсіптік кешен мамандарының, ауылдық елді мекендерге жұмыс істеу және тұру үшін келген ауылдар, кенттер, ауылдық округтер әкімдері аппараттарының мемлекеттік қызметшілерінің тұрғын үй сатып алуға немесе салуға бюджеттік кредиттер түріндегі әлеуметтік қолдау шараларымен қамтамасыз етілу үлесі	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Әлеуметтік сала және агроөнеркәсіптік кешен мамандарының, ауылдық елді мекендерге жұмыс істеу және тұру үшін келген ауылдар, кенттер, ауылдық округтер әкімдері аппараттарының мемлекеттік қызметшілерінің тұрғын үй сатып алуға немесе салуға бюджеттік кредиттер түріндегі әлеуметтік қолдау шараларымен қамтамасыз етілу үлесі	100%	100%	100%
012		Облыстық жергілікті атқарушы органның резерві			
015		Жергілікті атқарушы органның жоғары тұрған бюджет алдындағы борышын өтеу			
		Нысаналы индикатор:			
		Жергілікті атқарушы органның бюджеттік кредиттер бойынша міндеттемелерінің мерзімінде орындалуын қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Кредиттер бойынша төленген міндеттемелердің деңгейі	100%	100%	100%
016		Жергілікті атқарушы органдардың республикалық бюджеттен қарыздар бойынша сыйақылар мен өзге де төлемдерді төлеу бойынша борышына қызмет көрсету			
		Нысаналы индикатор:			
		Жергілікті атқарушы органның бюджеттік кредиттер бойынша міндеттемелерінің мерзімінде орындалуын қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Қарыз шарттарынан туындайтын сыйақы және басқа төлемдерді төлеуді мерзімінде жүзеге асыру	100%	100%	100%
021		Жекеменшік, коммуналдық меншікті басқару, жекеменшіктен рухпен кейінгі қызмет және осыған байланысты дауларды реттеу			
		Нысаналы индикатор:			
		Іске асырылған облыстық меншік объектілерінің үлесі	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Сауда-саттыққа шығарылған облыстық меншік объектілерінің үлес салмағы	100%	100%	100%
718		Облыстың мемлекеттік сатып алу басқармасы			
		Жергілікті деңгейде мемлекеттік сатып алуды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
001		Нысаналы индикатор:			
		Жергілікті деңгейде мемлекеттік сатып алуды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
773		Облыстың жұмылдыру дайындығы, аумақтық және азаматтық қорғаныс басқармасы			
	001	Жергілікті деңгейде жұмылдыру дайындығы, аумақтық және азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Жұмылдыру дайындығы, аумақтық және азаматтық қорғаныс саласындағы мемлекеттік саясатты жергілікті деңгейде іске асыру	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
003		Жалпыға бірдей әскери міндетті атқару шеңберіндегі іс-шаралар			
		Нысаналы индикатор:			
		Әскерге шақыру (жиын) пунктерінің қызметін қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Облыстық (жиын) шақыру пунктерін дәрі-дәрмектермен, керек-жарактармен,өртке қарсы, медициналық және шаруашылық мүлікпен,автомобиль көлігімен, сондай-ақ байланыс және күзет құралдарымен қамтамасыз ету, адам	1800	1800	1800
004		Аумақтық қорғанысты даярлау және облыстық ауқымдағы аумақтық қорғаныс			
		Нысаналы индикатор:			
		Аумақтық әскерлердің әскери міндеттілерімен әскери жанындарын өткізу және аумақтық қорғаныс бригадасын материалдық-техникалық базасын қамтамасыз ету	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Аумақтық әскерлердің жауынгерлік әлеуетін арттыру, жауынгерлік және жұмылдыру дайындығын қолдау, адам	102	102	102
005		Облыстық ауқымдағы жұмылдыру дайындығы және жұмылдыру			
		Нысаналы индикатор:			
		Облыстық ауқымдағы жұмылдыру дайындығы және жұмылдыру	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
006		Облыстық ауқымдағы төтенше жағдайлардың алдын алу және жою			
		Нысаналы индикатор:			
		Облыстық ауқымдағы төтенше жағдайлардың алдын алу және жою	58,5%	60,9%	63,4%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Қоңи-Қырым меморатиялық қызбасының ауруына қарсы іс-шаралар өткізу	133	133	133
		Мұз жару жұмыстары	100%	100%	100%
		Су тасқынының алдын алу үшін қаптар сатып алу, бірлік.	53 806	53 806	53 806
		Төтенше жағдайларды алдын алу мақсатында тұтынушылық жағдай алу	100%	100%	100%
287		Облыстық бюджеттен қаржыландырылатын табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, азаматтық қорғаныс саласындағы уәкілетті органдардың аумақтық органы			
	002	Аумақтық органның және ведомстволық бағынасты мемлекеттік мекемелерінің күрделі шығыстары			
		Нысаналы индикатор:			
		Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларға қарсы іс-шаралар жөніндегі өңірлердің әлеуетін нығайту деңгейі	60,0%	61,9%	75,6%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Күрделі жөндеуді қажет ететін өрт деполары мен құтқару станцияларының саны	10%	25%	50%
		Өңірлердің авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарға арналған бірінші кезектегі материалдық-техникалық құралдармен қамтамасыз етілуі	74,3%	81,3%	88,5%
004		Облыстық ауқымдағы төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою			
		Нысаналы индикатор:			
		Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларға қарсы іс-шаралар жөніндегі өңірлердің әлеуетін нығайту деңгейі	60,0%	61,9%	75,6%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Төтенше жағдай қауіп туындаған жағдайда өңірлер халқын құлақтандыру деңгейі	33,7%	47%	60,4%
		Арнайы өрт сөндіру автокөліктерін сатып алу үшін қаржылық лизинг бағдарламасы бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелерді өтеу	100%	100%	100%
252		Облыстық бюджеттен қаржыландырылатын атқарушы ішкі істер органы			
	001	Облыс аумағында қоғамдық тәртіпті және қауіпсіздікті сақтауды қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		10 мың тұрғынға шаққандағы құқық бұзушылық деңгейі	60%	57%	55%
		Өңірлер мен балаларға қатысты зорлық-зомбылықты төмендету деңгейі	10%	9,5%	9%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
006		Мемлекеттік органның күрделі шығыстары			
		Нысаналы индикатор:			
		Ішкі істер органдарын жаратқандыру және материалдық-техникалық қамтамасыз ету	50,1%	57,6%	64,6%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Ішкі істер органдарын заманауи және тиімді жабдықтармен және техникалық құралдармен қамтамасыз ету, бұл қызметтік міндеттерді орындауда жұмыстың сапасын, қауіпсіздігін және жеделдігін арттыруға, сондай-ақ қызметкерлердің еңбек жағдайларын жақсартуға ықпал етеді	50,1%	57,6%	64,6%
774		Облыстық бюджеттен қаржыландырылатын қылмыстық-атқару (пенитенциарлық) жүйесінің атқарушы органы			
	001	Қылмыстық жазалардың қоғамнан оқшауламай орындалуын қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Қылмыстық жазалардың қоғамнан оқшауламай орындалуын қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Пробация қызметінің есебінде тұрған адамдардың қозғалысын қарау және бақылау	100%	100%	100%
261		Мемлекеттік органның күрделі шығыстары			
	001	Облыстың білім басқармасы			
		Жергілікті деңгейде білім беру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Жергілікті деңгейде білім беру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппараты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
003		Арнаулы білім беретін оқу бағдарламалары бойынша жалпы білім беру			
		Нысаналы индикатор:			
		Арнаулы білім беру	100%	100%	100%

2026 жылға арналған облыстық бюджет

		Түпкілікті нәтиже:			
		Өңірлердің медицина қызметкерлерімен қамтамасыз етілуін ең төменгі нормативтеріне сәйкес ауыл халқының медицина қызметкерлерімен қамтамасыз етілу деңгейін көтеру. 10000 ауыл халқына	128,2	128,2	129,0
006		Ана мен баланы қорғау жөніндегі көрсетілетін қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Стандартталған өлім-жітім коэффициентінің төмендеуі, 1000 адамға	6,82	6,77	6,72
		Түпкілікті нәтиже:			
		Мамандандырылған балалар үйінің қызметін қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
007		Салауатты өмір салтын насихаттау			
		Нысаналы индикатор:			
		Салауатты өмір салтын ұстанатын Қазақстан азаматтарының үлесін арттыру. %	26%	33%	34%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүрек-қан тамырлары, онкологиялық, созылмалы респираторлық аурулардан және қант диабетінен 30-70 жас аралығындағы мәзірлесіз оқу қауіпінің төмендеуі. %	14,73%	14,72%	14,7%
008		Қазақстан Республикасында ЖИТС профилактикасы және оған қарсы күрес жөніндегі іс-шараларды іске асыру			
		Нысаналы индикатор:			
		Салауатты өмір салтын ұстанатын Қазақстан азаматтарының үлесін арттыру. %	26%	33%	34%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жұқтырмаған 1000 тұрғынға шаққанда АИТВ жұқтырған жаңа тұрғындардың анықталуы, 1000 жұқтырмаған халыққа шаққанда	0,08	0,08	0,09
016		Азаматтарды елді мекеннен тыс жерлерде емделу үшін тегін және жеңілдетілген жол жүрумен қамтамасыз ету			
		Нысаналы индикатор:			
		Стандартталған өлім-жітім коэффициентінің төмендеуі, 1000 адамға	6,82	6,77	6,72
		Түпкілікті нәтиже:			
		Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде жоғары технологиялық медициналық көрсетілетін қызметтерді және (немесе) міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру қызметін медициналық көмекті алу үшін Қазақстан Республикасының азаматтарына тұрақты тұратын елді мекеннен тысқары жерлерге тегін немесе жеңілдікті жол жүруді қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
018		Денсаулық сақтау саласындағы ақпараттық талдамалық қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Денсаулық сақтау саласында статистикалық деректерді қалыптастыру. %	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Денсаулық сақтау саласында ақпараттық-аналитикалық қызметтерді алу саны	31	31	31
023		Медициналық және фармацевтикалық қызметкерлерді әлеуметтік қолдау			
		Нысаналы индикатор:			
		Стандартталған өлім-жітім коэффициентінің төмендеуі, 1000 адамға	6,82	6,77	6,72
		Түпкілікті нәтиже:			
		Өңірлердің медицина қызметкерлерімен қамтамасыз етілуін ең төменгі нормативтеріне сәйкес ауыл халқының медицина қызметкерлерімен қамтамасыз етілу деңгейін көтеру. 10000 ауыл халқына	129,0	129,0	129,0
027		Халыққа имундық профилактика жүргізу үшін вакциналарды және басқа медициналық имундық биологиялық препараттарды орталықтандырылған сатып алу және сақтау			
		Нысаналы индикатор:			
		Стандартталған өлім-жітім коэффициентінің төмендеуі, 1000 адамға	6,82	6,77	6,72
		Түпкілікті нәтиже:			
		Ұлттық бағдарламаларға енгізілген барлық вакциналармен имундаумен қамтылған халықтың нысаналы тобының үлесі, кемінде 95%	95%	95%	95%
029		Областық арнайы медициналық жабықтау базалары			
		Нысаналы индикатор:			
		Медициналық ұйымдардың табиғи-техногендік сипаттағы төтенше жағдайларға дайындық дәрежесі. %	80%	85%	90%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Арнайы медициналық жабықтау базасының қызметін қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
033		Медициналық денсаулық сақтау ұйымдарының күрделі шығыстары			
		Нысаналы индикатор:			
		Өңірлік стандарттар жүйесіне сәйкес көрсетілетін әлеуметтік игіліктермен және қызметтермен қамтамасыз етілу деңгейі, ауылда. %	70,1%	71,4%	72,6%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Елді мекендерді алғашқы медициналық-санитарлық және консультатциялық-диагностикалық көмекпен қамту. %	5,8%	6,0%	6,2%
039		Денсаулық сақтау субъектілерінің қосымша медициналық көмектің көлемін көрсетуі, СІЗ- орталықтардың қызметтер көрсетуі және өзге де шығыстар			
		Нысаналы индикатор:			
		Стандартталған өлім-жітім коэффициентінің төмендеуі, 1000 адамға	6,82%	6,77%	6,72%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жалпы әскери міндеттерді орындау шеңберінде мерзімді әскери қызметшілерге, түзеу мекемелеріндегі сотталған азаматтарға, әлеуметтік-педагогикалық көмек көрсету, салт- орталықтарының және ахуалдық орталықтың қызметін қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
041		Облыстардың жергілікті өкілдік органдарының ішешімі бойынша тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемімен қосымша қамтамасыз ету			
		Нысаналы индикатор:			
		Стандартталған өлім-жітім коэффициентінің төмендеуі, 1000 адамға	6,82%	6,77%	6,72%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Азаматтардың жекелеген санаттарына амбулаториялық емдеу кезінде тегін және (немесе) тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемін, оның ішінде дәрілік заттарды, арнайы емдік өнімдерді, медициналық бұйымдармен қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
042		Медициналық ұйымның сот ішешімі негізінде жүзеге асырылатын жыныстық құмарлықты төмендетуіге арналған іс-шараларды жүргізу			
043		Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында мамандар даярдау			
		Нысаналы индикатор:			
		Стандартталған өлім-жітім коэффициентінің төмендеуі, 1000 адамға	6,82%	6,77%	6,72%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Білім мен дағдыларды тәуелсіз бағалаудан сәтті өткен техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламалары түлектерінің үлесі	99,0	99,0	99,0
050		Қаржы лизингі шарттарында сатып алынған санитариялық көлік мен медициналық бұйымдар бойынша сервистік қызмет көрсетуді талап ететін лизинг төлемдерін өтеу			
		Нысаналы индикатор:			
		Стандартталған өлім-жітім коэффициентінің төмендеуі, 1000 адамға	6,82%	6,77%	6,72%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Санитарлық көлік бойынша лизинг төлемдерін қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
057		Жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар мамандар даярлау және білім алушыларға әлеуметтік қолдау көрсету			
		Нысаналы индикатор:			
		Өңірлік стандарттар жүйесіне сәйкес көрсетілетін әлеуметтік игіліктермен және қызметтермен қамтамасыз етілу деңгейі, ауылда. %	70%	71,4%	72,6%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Елді мекендерді алғашқы медициналық-санитарлық және консультатциялық-диагностикалық көмекпен қамту. %	5%	6%	6,2%
096		Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау			
		Нысаналы индикатор:			
		Денсаулық сақтау объектілерінің материалдық-техникалық базасы мен инфрақұрылымының 100% деңгейіне қол жеткізу.	100%		
		Түпкілікті нәтиже:			
		Денсаулық сақтау объектілерінің материалдық-техникалық базасы мен инфрақұрылымының 100% деңгейіне қол жеткізу.	100%		
256		Облыстың жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы			
		Жергілікті деңгейде жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету және халық үшін әлеуметтік бағдарламаларды іске асыру саласында мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Жергілікті деңгейде жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету және халық үшін әлеуметтік бағдарламаларды іске асыру саласында мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппаратты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
001		Жалпы үлгідегі медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету			
		Нысаналы индикатор:			
		Арнайы әлеуметтік қызметтерді ұсыну. %	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		ЖЕ1 арнайы әлеуметтік қызметтерді көрсету орталығының жұмысын қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
003		Мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік қолдау			
		Нысаналы индикатор:			
		Табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен /кедейлік шегінен төмен халықтың үлесі (облыс бойынша). %	5%	4,8%	4,7%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Техникалық көмек және оңалту қызметтерін ұсынууды қамтамасыз ету. өтініш бергендерден. %	100%	100%	100%
013		Психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында психоневрологиялық аурулармен ауыратын мүгедектігі бар адамдар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету			
		Нысаналы индикатор:			
		Арнайы әлеуметтік қызметтерді ұсыну. %	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			

		ЖЕ2 арнайы әлеуметтік қызметтерді көрсету орталығының жұмысын қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
014		Оңалту орталықтарында қарттарға, мүгедектігі бар адамдарға, оның ішінде мүгедектігі бар балаларға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету			
		Нысаналы индикатор:			
		Арнайы әлеуметтік қызметтерді ұсыну. %	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Мүгедектерді оңалту орталығының жұмысын қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
015		Балалар психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерінде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында психоневрологиялық патологиялары бар мүгедектігі бар балалар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету			
		Нысаналы индикатор:			
		Арнайы әлеуметтік қызметтерді ұсыну. %	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Арнайы әлеуметтік қызметтерді көрсетуге арналған балалар орталығының жұмысын қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
018		Үкіметтік емес ұйымдарда мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты орналастыру			
		Нысаналы индикатор:			
		Табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен /кедейлік шегінен төмен халықтың үлесі (облыс бойынша). %	5%	4,8%	4,7%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Техникалық көмек пен оңалту қызметтерін ұсыну қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
031		Жергілікті атқарушы органдар төлейтін міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруға мемлекеттің жарналарына әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына берілетін трансферттер			
		Нысаналы индикатор:			
		Табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен /кедейлік шегінен төмен халықтың үлесі (облыс бойынша). %	5%	4,8%	4,7%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жұмыссыздар мен D, E санаттары үшін міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру бойынша мемлекеттік жарналардың әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына төлеуін қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
046		Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын қамтамасыз ету және өмір сүру сапасын жақсарту			
		Нысаналы индикатор:			
		Табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен /кедейлік шегінен төмен халықтың үлесі (облыс бойынша). %	5%	4,8%	4,7%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Техникалық көмек пен оңалту қызметтерін ұсыну қамтамасыз ету. өтініш бергендерден. %	100%	100%	100%
053		Қоқларлық имплантаттарға дәлелді сөйлеу процессорларын ауыстыру және келтіру бойынша қызмет көрсету			
		Нысаналы индикатор:			
		Табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен /кедейлік шегінен төмен халықтың үлесі (облыс бойынша). %	5%	4,8%	4,7%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Қоқларлық имплантаттарға арналған сөйлеу процессорларын ауыстыру және реттеуді қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
064		Еңбекке мобилілікті орталықтары мен мансап орталықтарының жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі азаматтарды әлеуметтік қолдау бойынша қызметін қамтамасыз ету			
		Нысаналы индикатор:			
		Жұмыссыздық деңгейі. %	4,8%	4,8%	4,8%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жұмысқа орналастырылған азаматтардың, оның ішінде жастардың саны	22278, в том числе 15084	22278, в том числе 19261	22278, в том числе 19494
066		Сенім білдірілген агентке жастардың кәсіпкерлік басқармасына жәрдемдеу үшін бюджеттік кредиттер беру жөніндегі қызметтеріне ақы төлеу	38 543,0	33 455,0	29 039,0
		Нысаналы индикатор:			
		Жұмыссыздық деңгейі. %	4,8%	4,8%	4,8%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жастар кәсіпкерлігін дамытуға берілген несиелерді қайтаруды субсидиялау. %	100%	100%	100%
068		Жұмыспен қамту бағдарламасы			
		Нысаналы индикатор:			
		Жұмыссыздық деңгейі. %	4,8%	4,8%	4,8%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жұмысқа орналастырылған азаматтардың, оның ішінде жастардың саны	22278, в том числе 15084	22278, в том числе 19261	22278, в том числе 19494
069		Мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құруға жұмыс берушінің шығындарын субсидиялау			
		Нысаналы индикатор:			
		Жұмыссыздық деңгейі. %	4,8%	4,8%	4,8%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Мүгедектерді жұмыспен қамту үшін жағдайлар жасау. %	100%	100%	100%
113		Төмен тұрған бюджеттерге берілетін нысаналы ақпараттық трансферттер			
		Нысаналы индикатор:			
		Табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен /кедейлік шегінен төмен халықтың үлесі (облыс бойынша). %	5%	4,8%	4,7%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жекелеген санаттағы азаматтарға көрсетілетін әлеуметтік көмекті қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
276		Облыстың балалар құқықтарын қорғау басқармасы			
		Жергілікті деңгейде балалар құқықтарын қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Областың тексеру комиссиясының қызметін қамтамасыз ету. %	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппаратты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
279		Облыстың энергетика және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық басқармасы			
		Жергілікті деңгейде энергетика және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
		Нысаналы индикатор:			
		Жергілікті деңгейде энергетика және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппаратты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
007		Жылу-энергетикалық жүйені дамыту			
		Нысаналы индикатор:			
		Өңірлік стандарттар жүйесіне сәйкес әлеуметтік игіліктермен және қызметтермен қамтамасыз ету деңгейі	95,3% 70,1%	96,4% 71,4%	97,3% 72,6%
		Кала			
		Ауыл			
		Түпкілікті нәтиже:			
		Электр желілерінің тозуын азайту	54%	56%	58%
032		Ауыл сумен жабдықтауды қамтамасыз ету және табиғатын сумен жабдықтауды аса маңызды тоңтық және жергілікті жүйелерінен ауыз су беру жөніндегі қызметтердің қунын субсидиялау			
		Нысаналы индикатор:			
		Өңірлік стандарттар жүйесіне сәйкес әлеуметтік игіліктермен және қызметтермен қамтамасыз ету деңгейі	95,3% 70,1%	96,4% 71,4%	97,3% 72,6%
		Кала			
		Ауыл			
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жылумен жабдықтау желілерінің тозуын азайту	37%	34%	32%
		Электр желілерінің тозуын азайту	54%	56%	58%
050		Жылыту маусымын трелесіз өткізу үшін энергия өндіруші ұйымдардың отын сатып алуға шығындарын субсидиялау			
		Нысаналы индикатор:			
		Өңірлік стандарттар жүйесіне сәйкес әлеуметтік игіліктермен және қызметтермен қамтамасыз ету деңгейі	95,3% 70,1%	96,4% 71,4%	97,3% 72,6%
		Кала			
		Ауыл			
		Түпкілікті нәтиже:			
		Жылумен жабдықтау желілерінің тозуын азайту. %	32%	34%	37%
051		Сумен жабдықтау және су буру жүйесін дамыту			
		Нысаналы индикатор:			
		Өңірлік стандарттар жүйесіне сәйкес әлеуметтік игіліктермен және қызметтермен қамтамасыз ету деңгейі	95,3% 70,1%	96,4% 71,4%	97,3% 7

2026 жылға арналған облыстық бюджет

	Дене шынықтырумен және спортпен шұғылданатын азаматтардың санын жалпы халықтың 50%-ына дейін жеткізу	44	46	48
	Түпкілікті нәтиже:			
	Республикалық және халықаралық спорт жарыстарында әртүрлі спорт түрлері бойынша облыстық құрама командаларының мүшелерін қамтамасыз ету және дайындау.	100	100	100
006	Балалар мен жасөспірімдерге спорт бойынша қосымша білім беру			
	Нысаналы индикатор:			
	Дене шынықтырумен және спортпен шұғылданатын азаматтардың санын жалпы халықтың 50%-ына дейін жеткізу	44	46	48
	Түпкілікті нәтиже:			
	Балалар мен жасөспірімдердің дене тәрбиесі мен спортпен дамытуды қамтамасыз ету және қолдау. %	100	100	100
007	Мамандандырылған білім беру ұйымдарында спорттағы дарынды балаларға жалпы білім беру			
	Нысаналы индикатор:			
	Дене шынықтырумен және спортпен шұғылданатын азаматтардың санын жалпы халықтың 50%-ына дейін жеткізу	44	46	48
	Түпкілікті нәтиже:			
	Мамандандырылған мектеп-интернаттар мен колледждерде бітіруші спортшыларды қамтамасыз ету және даярдау.	100	100	100
096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау			
	Нысаналы индикатор:			
	Спорттық сабақтар бойынша оқу-жаттығу процестерін өткізу үшін жағдайлар жасау	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жыл бойы спортпен шұғылдану мүмкіндігімен қамтамасыз етілген балалардың үлесі	100%	100%	100%
113	Төмен тұрған бюджеттерге берілетін нысаналы ағымдағы трансферттер			
	Нысаналы индикатор:			
	Дене шынықтырумен және спортпен шұғылданатын азаматтардың санын жалпы халықтың 50%-ына дейін жеткізу	44	46	48
	Түпкілікті нәтиже:			
	Балалар мен жасөспірімдердің дене тәрбиесі мен спортпен дамытуды қамтамасыз ету және қолдау. %	100	100	100
254	Облыстың табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы			
	Жергілікті деңгейде қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
	Нысаналы индикатор:			
	Жергілікті деңгейде қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппаратты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
002	Су қорғау аймақтары мен су объектілері белдеулерін белгілеу			
	Нысаналы индикатор:			
	Су қорғау аймақтары мен су объектілері белдеулерін белгілеу жобалар саны	1		
	Түпкілікті нәтиже:			
	Су қорғау аймақтары мен су объектілері белдеулерін белгілеу жобалар саны	1		
003	Коммуналдық меншіктегі су шаруашылығы құрылыстарының жұмыс істеуін қамтамасыз ету			
	Нысаналы индикатор:			
	Жергілікті деңгейде қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтерді жүзеге асыру үшін басқармаға бөлінген бюджет қаржысын жыл ішінде толық және тиімді игеру, яғни мекеме қызметкерлерінің еңбекқаларын, бюджетке төленетін салықтық және салықтық емес төлемдерді қолданыстағы заңға сәйкес уақытылы әрі толық көлемде аудару, қызметтік ісәппарлар шығындарын өтеу, басқарма аппаратының үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету мақсатында басқарманы материалдық-техникалық және бағдарламалық қамтамасыз ету шығыстарын жүргізу. Сонымен қатар, қазіргі уақытта Басқармаға қарасты «Ариан» КММ-не төгерініндегі 1 263,23 шақырым 227 су шаруашылығы нысандары алынды. Оның ішінде 4 су қоймасы (Колтоған, Қыраш, Манан, Құмсай) ұзындығы 8,77 шақырым, ұзындығы 1151,87 шақырым құрайтын 194 канал, 92,59 шақырым 12 дана су қашырқылар және 14 дана қорғаныс бөгеттері 7,78 шақырым қабылданды. Осы орайда, мекеме төңірегіндегі су шаруашылығы нысандарының 80% жуғынаның техникалық жағдай күйінің төмендігіне байланысты қалпына келтіру немесе жыл сайын ағымдағы жөндеу жұмыстарын жүзеге асыруды қажет етеді.	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Облыс аумағының экологиялық ахуалы жақсарып, қоршаған ортаға оң әсерін тигізуге мүмкіндік берелі, халықтың қиыстық мал азығын дайындауға көп көмегін тигізетін болады.	100%	100%	100%
005	Ормандарды сақтау, қорғау, молайту және орман өсіру			
	Нысаналы индикатор:			
	Жергілікті деңгейде қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтерді жүзеге асыру үшін бөлінген бюджет қаржысын жыл ішінде толық және тиімді игеру, яғни мекеме қызметкерлерінің еңбекқаларын, бюджетке төленетін салықтық және салықтық емес төлемдерді қолданыстағы заңға сәйкес уақытылы әрі толық көлемде аудару, қызметтік ісәппарлар шығындарын өтеу, мемлекеттік мекеменің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету мақсатында басқарманы материалдық-техникалық және бағдарламалық қамтамасыз ету шығыстарын жүргізу. Сонымен қатар, механикалық себу 6,3 га, орман отырғызу 3,2 га, өрт жолақтарын жаңадан жүргізу 498 га, өрт жолақтарына күтім жасау 6005 га, уақытша тұқымбақ ұйымдастыру 102 га құрайды.	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Облыс аумағының ормандылығын ұлғайту, елді мекендерді қорғау, ағаш түрлерін плантациялық күру және кенейту, ағаш түрлерін плантациялық өсіруді дамыту, орман ресурстарын ұтымды пайдалануда оң нәтижелерге қол жеткізіледі.	100%	100%	100%
006	Жануарлар дүниесін қорғау	94 394,0	95 800,0	97 104,0
	Нысаналы индикатор:			
	Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы құдық бұзушылықтарды болдырмау мен оларды жоюға кесу, облыс аумағында заңсыз аңшылық, заңсыз балық аулаумен күресу шараларын күшейту, заңсыздықтарды болдырмау, алдын алу және жануарлар дүниесін қорғау	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласында құдық бұзушылықтардың алдын алу	100%	100%	100%
032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары			
034	Ақжасөру (балық өсіру шаруашылығы), сондай-ақ асыл тұқымды балық өсіру өнімінің өнімділігі мен сапасын арттыруды субсидиялау			
	Нысаналы индикатор:			
	Қазақстан Республикасының балық шаруашылығын дамытудың 2021-2030 жылдарға арналған бағдарламасы аясында Қызылорда облысы бойынша 2026 жылы 1426 тонна балық өсіру индикативті көрсеткіштерді орындауын міндеттеген	100%	100%	100%
	Аталған көрсеткіштерді орындау мақсатында балық өсіруді шаруашылықтарды ынталандыру (субсидиялау арқылы) әрі балық шаруашылығын дамыту арқылы іске асырылады.	100%	100%	100%
	Бұл қаржы негізінен өңірімізде тауарлы балық шаруашылығымен айналысатын шаруашылық құрылымдары өсіріп сауда желілері арқылы өткізілетін 60,0 тонна тұқы тұқымдас балық түрлері мен олардың бұданарын өсіру кезінде пайдаланылатын азықты сатып алуға жұмсалатын шығындары шаңара арзандатуға жұмсалады деп көзделуде.	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Қазақстан Республикасының балық шаруашылығын дамытудың 2021-2030 жылдарға арналған бағдарламасы аясында Қызылорда облысы бойынша 2030 жылы 16 000 тонна балық өсіру индикативті көрсеткіштерді орындауына ықпал етіледі.	100%	100%	100%
	Өңірде балық шаруашылығы өнімдерінің көлемі өседі, балық өнімдері экспорттының көлемі артады, қосымша жұмыс орындары ашылады.	100%	100%	100%
114	Төмен тұрған бюджеттерге берілетін нысаналы даму трансферттері			
719	Облыстың ветеринария басқармасы			
001	Жергілікті деңгейде ветеринария саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер			
	Нысаналы индикатор:			
	Жергілікті деңгейде ветеринария саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппаратты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
009	Ауру жануарларды санитариялық союды ұйымдастыру			
	Нысаналы индикатор:			
	50 (тасымал)	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жоспар бойынша 1713,9 мың бас (601,5 мың бас МҚ, 1061,0 мың бас уақ мал, 49,6 мың бас түйе, 0,1 мың бас шошқа, 1,7 мың бас ит) жануарлардан алынған қан сынамаалары ветеринариялық зертханаларда диагностикалық тексеру нәтижесіне сәйкес анықталған ауру жануарларды меморандум бағдарламасында өңдеу кәсіпорнына тасымалдау жұмыстарын атқарды	100%	100%	100%
	Жануарлардың саулығы мен адамның денсаулығына қауіп төндіретін, алып қоймай залалсыздандырылған (зарарсыздандырылған) және қайта өңделген жануарлардың, жануарлардан алынатын өнім мен шикізаттың құнын иелеріне өтеу	100%	100%	100%
	Нысаналы индикатор:			
	250 (мал иелері)	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			

	601,5 мың бас МҚ, 1061,0 мың бас уақ мал жануарлардан алынған қан сынамаалары ветеринариялық зертханаларда диагностикалық тексеру нәтижесіне сәйкес анықталған ауру жануарлардың иелеріне өтем ақы төлеу	100%	100%	100%
012	Жануарлардың энзоотиялық ауруларының профилактикасы мен диагностикасы бойынша ветеринариялық іс-шаралар жүргізу			
	Нысаналы индикатор:			
	6 түрлі ауру	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жануарлардың энзоотиялық ауруларының алдын алу мақсатында ауыл шаруашылығы жануарларына 836,9 мың доза алдын ала егілетін болады	100%	100%	100%
013	Ауыл шаруашылығы жануарларын сәйкестендіру жөніндегі іс-шараларды өткізу			
	Нысаналы индикатор:			
	6 іс-шара	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Ауыл шаруашылығы жануарларын бірдейлендіру жұмыстары 367,6 мың басқа жүргізіліп, дереккер базасына енгізіледі	100%	100%	100%
014	Энзоотияға қарсы іс-шаралар жүргізу			
	Нысаналы индикатор:			
	12 түрлі ауруға егу, 2 түрлі ауруға диагностикалық зерттеуге қан үлгілерін алып тасымалдау	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жануарлардың 12 түрлі аса қауіпті ауруларының алдын алу мақсатында 6235,7 мың доза ветеринариялық препараттар алдын ала егіліп, диагностикалық зерттеу үшін 1742,4 мың үлгі қан алынып, тасымалданады	100%	100%	100%
015	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары			
	Нысаналы индикатор:			
	73 мал қорын сатып алу	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	ауылдық округтер мал өлекеселері мен биологиялық қалдықтарды тастайтын титтік жобаданғы мал қорымдарымен қамтамасыз етіледі	100%	100%	100%
028	Уақытша сақтау пунктіне ветеринариялық препараттары тасымалдау бойынша қызметтер			
	Нысаналы индикатор:			
	Тасымал-7	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Облыс көлемінде энзоотиялық тұрақтылықты сақтау мақсатында республикалық бюджет есебінен бөлінген 6235,7 мың доза ветеринариялық препараттар облысқа тасымалданатын болады	100%	100%	100%
030	Жануарлардың энзоотиялық ауруларының профилактикасы мен диагностикасына арналған ветеринариялық препараттары, олардың профилактикасы мен диагностикасы жөніндегі қызметтерді орталықтандырып сатып алу, оларды сақтауы және аударулардың (облыстық маңызы бар қалалардың) жергілікті атқарушы органдарына тасымалдауы (жеткізуді) ұйымдастыру			
	Нысаналы индикатор:			
	6 препарат	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жануарлардың 6 түрлі эндемиялық ауруларының алдын алу мақсатында 836,9 мың доза ветеринариялық препараттар сатып алынады	100%	100%	100%
031	Ауыл шаруашылығы жануарларын бірдейлендіруді жүргізу үшін ветеринариялық мақсаттағы бұйымдар мен атрибуттарды, жануарға арналған ветеринариялық паспортты орталықтандырып сатып алу және оларды аударулардың (облыстық маңызы бар қалалардың) жергілікті атқарушы органдарына тасымалдау (жеткізу)	55 982,0	58 781,0	61 724,0
	Нысаналы индикатор:			
	2 мемлекеттік сатып алу	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Ауыл шаруашылығы жануарларын бірдейлендіруге 459,1 мың дана құлақ жапсырмалары сатып алынады	100%	100%	100%
040	Мемлекеттік ветеринариялық ұйымдардың материалдық-техникалық жабдықтау үшін, қызметкерлердің жеке қорғану заттарын, аспаптарын, құралдары, техниканы, жабдықтарды және инвентарді орталықтандырып сатып алу			
	Нысаналы индикатор:			
	27 көлік сатып алу	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Арыалы автокөлік алу	100%	100%	100%
741	Облыстың ауыл шаруашылығы және жер қатынастары басқармасы			
	Жергілікті деңгейде ауыл шаруашылығы және жер қатынастарын реттеу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	100%	100%	100%
	Жергілікті деңгейде ауыл шаруашылығы және жер қатынастарын реттеу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппаратты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
002	Тұқым шаруашылығын дамытуды субсидиялау			
	Нысаналы индикатор:			
	Жоғары репродукциялық тұқымдарды субсидиялау, тн	1237,7	1 230,0	1 322,0
	Түпкілікті нәтиже:			
	Элиталық тұқымдардың үлесін арттыру, %	5,3	7,3	9,7
005	Саны зиян тигізуді экономикалық шегінен жоғары зиянды және аса қауіпті зиянды организмдерге, карантинді объектілерге қарсы өңдеулер жүргізуге арналған пестицидтердің, биоагенттердің (энтомофагтардың) құнын субсидиялау			
	Нысаналы индикатор:			
	Пестицидтерді субсидиялау, л	82,6	69,5	90,1
	Түпкілікті нәтиже:			
	Әзітсіз алқапты химиялық өңдеу, %	100	100	100
008	Басым дақылдардың өндірісін дамытуды субсидиялау			
	Нысаналы индикатор:			
	Басым дақылдарды субсидиялау, тн	4,3	4,8	5,3
	Түпкілікті нәтиже:			
	Егіс алқаптарын әртарапталдыру	5,3	5,5	5,8
014	Ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерге су жеткізу бойынша көрсетілетін қызметтердің құнын субсидиялау			
	Нысаналы индикатор:			
	Суармалы судың құнын субсидиялау, текше метр	2 985,9	2 966,3	3 037,7
	Түпкілікті нәтиже:			
	Өнім көлемін арттыру, млрд. тонна	234,8	251,7	264,0
018	Пестицидтерді (сулы химикаттарды) залалсыздандыру			
	Нысаналы индикатор:			
	Пестицидтерден босанғ ыдыстарды залалсыздандыру, дана	1 890,0	1 890,0	1 890,0
	Түпкілікті нәтиже:			
	Залалсыздандыру шараларын толық қамтамасыз ету, %	100,0	100,0	100,0
029	Ауыл шаруашылық дақылдарының зиянды организмдеріне қарсы күрес жөніндегі іс-шаралар			
	Нысаналы индикатор:			
	Зиянды организмдерге қарсы химиялық өңдеу жұмыстары, га	55,3	55,3	55,3
	Түпкілікті нәтиже:			
	Зиянды организмдерге қарсы химиялық өңдеу жұмыстарын қамтамасыз ету, %	100,0	100,0	100,0
043	Суарудың су үнемдейтін технологияларын өңдеуге бағытталған инвестициялық салымдар кезінде ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілер шеккен шығыстардың бір бөлігін субсидиялау			
	Нысаналы индикатор:			
	су үнемдеу технологияларын пайдаланатын алқаптардың көлемін арттыру, га	24 900,0	28 660,0	33 497,0
	Түпкілікті нәтиже:			
	су үнемдеу технологияларын пайдалануды қамтамасыз ету, %	100,0	100,0	100,0
046	Тракторларды, олардың тіркемелерін, өздігінен жүретін ауыл шаруашылығы, мелиоративтік және жою-құрылыс машиналары мен тетіктерін мемлекеттік сепке алу және тіркеу			
	Нысаналы индикатор:			
	ауыл шаруашылығы техникаларын құжаттандыру, дана	2 714,0	2 714,0	2 714,0
	Түпкілікті нәтиже:			
	ауыл шаруашылығы техникаларын құжаттандыруды қамтамасыз ету, %	100,0	100,0	100,0
056	Ауыл шаруашылығы малын, техниканы және технологиялық жабдықты сатып алуға кредиттеу, сондай-ақ лизинг беру кезінде сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау			
	Нысаналы индикатор:			
	Субсидияланатын жобалар саны, бірлік	20	30	30
	Түпкілікті нәтиже:			
	субсидияланатын жобалардың көптілігін өтеу, %	100,0	100,0	100,0
064	Жер қатынастарын реттеу			
	Нысаналы индикатор:			
	суармалы жерлерді түгелдеу, жоба саны	1	1	
	Түпкілікті нәтиже:			
	суармалы жерлерді түгелдеуді қамтамасыз ету, %	100,0	100,0	100,0
087	Ауыл халқының кірістерін арттыру жөніндегі жобаны ауқымды түрде қолдану үшін ауыл халқына микрокредиттер беруге кредит беру			
	Нысаналы индикатор:			
	ауыл халқын микрокредиттеу, бірлік	305,0		
	Түпкілікті нәтиже:			
	микрокредиттеуді қамтамасыз ету, %	100,0		
092	Агроөнеркәсіптік кешіндегі инвестициялық жобаларға кредит беру			
	Нысаналы индикатор:			
	Агроөнеркәсіптік кешіндегі инвестициялық жобаларға кредит беру, саны	3		
	Түпкілікті нәтиже:			
	жобаларды кредиттеуді қамтамасыз ету, %	100,0		
288	Облыстың құрылыс, сәулет және қала құрылысы басқармасы			
	Жергілікті деңгейде құрылыс, сәулет және қала құрылысы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	100%	100%	100%
	Нысаналы индикатор:			
	Жергілікті деңгейде құрылыс, сәулет және қала құрылысы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			
	Жүктелген міндеттемелер мен функцияларды сапалы және уақытылы орындау мақсатында аппаратты күтіп-ұстау шығындары	100%	100%	100%
010	Жұмылдыру дайындығы және төтенше жағдайлар объектілерін дамыту			
	Нысаналы индикатор:			
	Аумақтық қорғаныс бригадасын материалдық-техникалық базасын қамтамасыз ету	100%	100%	100%
	Түпкілікті нәтиже:			

/// МЕРЕЙ

Сыр өңірінің бас білім ордасы – Қорқыт ата атындағы Қызылорда университетінің «Қазақ тілі мен әдебиеті және журналистика» білім беру бағдарламасының жетекшісі, белгілі ғалым-әдебиеттанушы, филология ғылымдарының кандидаты Гүлзира Сапарқызы Оралова 50 жастық мерейі белесіне шығып отыр. Ол – заманауи ғылымда өзіндік қолтаңбасын қалыптастырған, ауқымды зерттеу еңбектерімен танылған тәжірибелі педагог және жемісті еңбек етіп келе жатқан зерттеуші.

Шәкірт мерейі –
ҰСТАЗ БАҚЫТЫ

Ұстаз үшін шәкіртінің өмірден өз орнын тапқанын, ел жүгін арқалаған сыйлы азамат болып қалыптасқанын көруден асқан бақыт жоқ. «Шәкіртсіз ұстаз – түл» демекші, әрбір шәкірттің жетістігі – ұстаз еңбегінің жанған шырағы, жүрегінің ізгі медеті. Бүгінде ғылым жолында биік белестерді бағындырып, Сыр жұртшылығына танылған ардақты шәкірттеріміңз бірі – Гүлзира Сапарқызы туралы жүрекжарды лебізімізді білдіруді жөн көрдім.

Елу жас – ғұмыр өзенінің парасат биігіне ұласып, өмірлік тәжірибе мен кәсіби шеберлік тоғысатын айрықша меже. Толысқан шақтың осы алтын кезіне Гүлзира отандық білім мен ғылым айдынында өзіндік өрнегін салып, соны соқпақ қалыптастырған, ізденісі толастамаған білікті ғалым ретінде еніп отыр.

Хакім Абай айтқан ақыл, ғылым, ар мен мінез биіктігі – Гүлзира Сапарқызының ғылыми-адамгершілік кредосы деуге толық негіз бар. Өйткені бойына терең білім мен ұстаздық парасатты, жан дүние тазалығы мен жайдары мінезді қатар дарытқан ол – тек ғылым айдынында емес, өмірлік мектепте де дара өрнегін қалыптастырған парасатты тұлға.

Академик Зейнолла Қабдоловтың: «Шәкіртім деп ұстаз емес, ұстазым деп шәкірттері айтса жарасымды» деген парасатты сөзі бар. Ұстаздықтың басты өтеуі – шәкірттің шынайы құрметі мен ризашылығы деген пікір тұрғысынан қарайтын болсақ, бұл сабақтастық Ұ.Асанова, Г.Әбенова, К.Қамзаева, Г.Оралова, Қ.Сүйінтаева, Л.Сапартаева, К.Құдайбергенова сынды қыздардың осы мектептің өкілі екендіктерін мақтан етуі – ұстаз еңбегінің жанған шырағы мен мәңгілік биігін айғақтайды деп білемін, шүкіршілік етемін.

Өнегелі сөзімді өріс санайтын ардақты шәкіртім Гүлзира Сапарқызы 1976 жылы 17 қазанда Шиелі ауданындағы Нартай ауылында педагогтер отбасында дүниеге келген. Балалық шағы өнер мен өнеге дарыған осы бір киелі ауылда өтіп, Н.Бекежанов атындағы №156 қазақ орта мектебін 1993 жылы үздік бітіріп, сол жылы Қорқыт ата атындағы Қызылорда педагогикалық институтына түседі. 1997 жылы университетті «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша үздік дипломмен тәмамдайды. Ғылымға деген ынтасы мен ізденімпаздығы оны 2003-2005 жылдары Қорқыт ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университетінің аспирантурасы бойынша білімін тереңдетуге жетелейді.

Жалпы, Гүлзира Сапарқызының тіл мен әдебиет айдынына бет бұруы – бала күннен санасына сіңген тектіліктің көрінісі. Анасы Ғалия Қалымбетова – сөз өнерінің қыр-сырын меңгерген білікті филолог болса, әкесі Сапар Оралов – әдебиет пен өнерді рухани серігі еткен ұстаз, кейін ауыл шаруашылығы саласында түрлі басшылық қызмет атқарып, сол ауылдың өсіп-өркендеуіне қызмет еткен азамат.

Мамандық тандау – оның жүрек түпкірінен шыққан, байыппен бағамдалған парасатты шешімі болатын. Содан да болар, Гүлзираның бойындағы білімге құштарлық, ізденімпаздық пен бастаған істі нәтижесіне жеткізетін жауапкершілікке әрдайым сүйсініп жүремін. Отбасылық тәрбие мен ата-ана өнегесі оның бойындағы осы қасиеттердің қалыптасуына негіз болды. Бұл – ата-анадан дарыған рухани сабақтастық пен тәлім-тәрбиенің перзент бойынан тапқан жарасымды көрінісі іспетті.

Аспирантурада білім алып жүрген кезінің өзінде-ақ ол әдебиеттану ғылымының айдынына сенімді қадам басты. Луи Пастердің: «Ғылымның ілгерілеуі оқымыстылардың еңбектері мен олардың ашқан жаңалықтарының құндылығымен анықталады» деген тағылымды сөзі бар. Осы тұрғыдан алғанда, Гүлзира Сапарқызының ғылымдағы бағы мен бағыты ерте айқындалды. Ол небәрі 30 жасында филология ғылымдарының докторы, профессор Б.Кәрібозұлының жетекшілігімен «Ақындық поэзия дәстүрінің көркемдік жалғастығы (Арал, Қазалы өңірлері ақындары әдеби мұраларының негізінде)» деген күрделі әрі іргелі тақырыпта кандидаттық диссертациясын өте сәтті қорғап шықты. Бұл зерттеу Сыр өңірінің әдеби мұрасын түгендеуге қосылған сүбелі үлес болды.

Оның «Ақындық дәстүр және көркемдік», «Базар жыраудың әдеби мұ-

расы», «Сыр өңірінің киелі орындары мен ислам құндылықтарының әдебиеттанымдық ерекшеліктері», «Сыр сұлейлері және Шығыс поэзиясы», «Сыр сұлейлері шығармаларындағы көркемдік дәстүр» монографиялары – отандық әдебиеттану ғылымының алтын қорын байытқан іргелі зерттеулер. Мұнымен қоса, жоғары оқу орнының білім беру үдерісіне енгізілген әдістемелік-көмекші оқу құралдары да ізденістің жемісті екенін дәлелдейді.

Осы тұрғыдан алғанда, Гүлзира Сапарқызының әдебиет айдынында атқарып келе жатқан ғылыми-ағартушылық миссиясы өте ауқымды. Оның «Сыр сұлейлері шығармашылығындағы ақындық дәстүр», «XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті», «Хандық дәуір әдебиеті», «Сыр сұлейлері жазған дастандардағы нәзирағөйлік әдіс», «Сыр сұлейлері шығармаларындағы дини-ағартушылық идея» атты еңбектерінде Сыр өңірі әдеби мектебінің қалыптасу мен даму кезеңдері, шығыстық әдеби дәстүрдің ұлттық сөз өнеріне ықпалы, рухани сабақтастық пен көркемдік жалғастық мәселелері терең ғылыми жүйеле сараланады. Оның қай еңбегін алсақ та, кез келген ғылыми мәселеге жанаша әрі объективті тұрғыдан қарап, тың қорытындылар жасай білетін ғалымдық даралығы аңғарылады. Дарынды шәкірттің бұл ғылыми белестері – ұстаз үшін үлкен мақтаныш.

Қорқыт ата атындағы ҚУ-нің 8D017 – «Тілдер және әдебиет бойынша мұғалімдерді даярлау», 8D01721 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасы бойынша филология докторы (PhD) және бейіні бойынша доктор дәрежесін беру жөніндегі диссертациялық кеңестің мүшесі әрі ғалым хатшысы ретінде жауапты қызмет атқарады. Жаңа буын ғалымдардың ғылыми ізденістеріне сараптама жасап, зерттеушілердің жаңа толқынына жол ашып, ғылыми бағдар беру – инемен құдық қазғандай табандылықты қажет ететін мәртебелі әрі жауапты іс. Үлкен біліктілік пен зор жауапкершілікті талап ететін күрделі міндет. Осы биік сенімді Гүлзира терең білімі мен парасатты ұстанымының арқасында мінсіз атқарып келеді.

Гүлзира Оралова ғылыми-зерттеу жұмыстарының ауқымын кеңейтіп, іргелі жобаларға жетекшілік етуде зор ұйымдастырушылық қабілетімен де танылды. Ол Республикалық бюджет есебінен қаржыландырылатын ғылыми-техникалық бағдарламалар мен жобаларды гранттық қаржыландыру конкурсы бойынша 2022-2024 жылдар аралығында «Сыр өңірінің киелі орындары мен ислам құндылықтарының әдеби-танымдық ерекшеліктері» ғылыми жобасының жетекшісі, сондай-ақ 2023-2025 жылдарға арналған «Сыр сұлейлері шығармаларындағы Шығыстық дәстүр» жобасына аға ғылыми қызметкер ретінде жетекшілік етіп, тағы бірқатар ғылыми жобалардың жүзеге асуына атсалысты және осы бағыттағы өзекті мәселелерді терең зерттеуге елеулі үлес қосты.

Ғалымның көпжылдық ізденістерінің нәтижесі ретінде отандық және шетелдік беделді ғылыми басылымдарда 80-нен астам ғылыми мақаласы жарық көрді.

«Сен де бір кірпіш дүниеге, кетігін тап та, бар қалам» деп хакім Абай айтқандай, адам баласының өмірден өз орнын тауып, азамат болып қалыптасуында ата-ананың рөлі қандай зор болса, білім мен тәрбие игеріп себетін ұстаздың да орны сондай ерекше. Алғаш университет табалдырығын талапкер болып аттаған сәттен бастап, оның ғылым жолындағы әрбір ізденісінде ақыл-көнесімді айтып, бағыт-бағдар беруге тырыстым. Мектепті жаңа бітіріп, бұрымы желбіреп келген шағында бірге тұрып, анасы берген өнегелі тәрбиені одан әрі тереңдетуді жүрек қалауым деп білдім.

Осы орайда, шәкіртім Г.Оралова өзінің «Ұстаздардың ұстазы» атты мақаласында: «Ұстазымыз Ұлжан Нұхатқызының болмыс-бітімі, сөз саптауы, білімі ұшан-теңіз. Бүгінде ұстаздан алған терең білім мен артқан зор сенімді, бойға дарыған ізгі дағдыларды абайроймен атқаруға тырысып келеміз» деп ақжарма лебізін білдіреді.

Қазақ тілі мен әдебиеті және журналистика кафедрасын әр жылдары басқарып, мектеп қалыптастырған Ә.Қоңыратбаев, Ә.Аблақов, Г.Жарқынбекова, Т.Тебегенов, Ж.Сәдуақасұлы, Ұ.Жанбершиева, А.Әбілов, М.Айтми-

ов, А.Абасилов, Ғ.Тұяқбаев, А.Алмауытова сияқты терең білімді, үлкен жүректі ғалым-ұстаздардың өнегелі жолын жалғастыру – ұрпақтар сабақтастығының жарқын көрінісі. Кафедра менгерушілігі – ғылыми ізденіс пен ұйымдастырушылық қабілетті ұштастыратын, биік жауапкершілікті жүктейтін мәртебелі міндет. Бүгінде осы жауапты асуды арқалаған Гүлзираға ұжымға жетекшілік ету, білім мен ғылым алтын қазығының беріктігін сақтау, жас мамандарға бағыт-бағдар беру жолында сабырлық пен парасат, биік біліктілік тілейміз. Ал ұстаз үшін кешегі шәкірттің бүгін өзі де шәкірт тәрбиелеп, үлкен ұжымның көшбасшысы болғанын көруден артық қандай бақыт бар?!

Уақыт керуені көш түзеп, ұрпақ алмасады. Ал ғылым мен білімнің мәңгілік шамшырағын келесі буынға абайроймен табыстау – аға буынның асыл арманы. Сол үміт пен сенімнің ақталғанын көру – жүрекке жылылық, көңілге шексіз қуаныш ұялатады. Бақыттың үлкен-кішісі болмайды: өмірдің әрбір шуақты сәті мен арайлы таңы – бақыт. Ал ұстаз үшін шәкіртінің бағындырған әрбір биігі – зор мақтаныш, тұнық бақыт.

Қадыр Мырза Әлі ағамыз: Бір құдірет бізді өмірге жолдайды, Біз өмірді түсінбейміз – сол қайғы. Туа сала таудай бақыт күтеміз, Ал шынында бақыт үлкен болмайды» деп жырлағандай, бақыт дегеніміз – барынды бағалай білу, әрбір сәттен терең мән тауып, айналана сәуле шаша алу емес пе?!

Хакім Абайдың: «Дүние – үлкен көл, замана – соққан жел, алдыңғы толқын ағалар, кейінгі толқын інілер, кезекпенен келінер, бағыдай көрінер» деген даналық сөзі өмірдің бұлжымас заңдылығын меңзейді. Осы бір алтын көпір үзілмей, ұстаз тілегі мен шәкірт еңбегі тоғысқан шақта ғана ғылым да, өмір де өз өрнегін таппақ.

Бүгінде Г.Оралова студенттер мен магистранттардың, докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмыстары мен диссертацияларына жетекшілік етіп, ізбасар тәрбиелеп келеді. Төл әдебиетіміздің даму тарихын тыңғылықты зерделей отырып, Сыр өңірі ақын-жыраулар мұрасын заман талабына сай жаңғыртуға өзіндік үлесін қосуда.

Жылдар жылжыған сайын шәкіртіміңз өмірден өз орнын тауып, отбасының берік тірегі, сүйікті жар, балаларының ардақты анасы, айналасына қадірлі де қоғамға пайдалы азамат болғанын көру – ұстазы ретінде көңіліме ерекше мақтаныш ұялатады.

Адамның өмірдегі шынайы жетістігі тек қызметімен немесе алған ағағымен өлшенбейді. Оның парасат биігі – адамгершілігінен, елге жасаған адал қызметінен, кейінгі ұрпаққа қалдырған өнегесі мен даралық қасиеттерінен айқын көрінеді. Халқымызда «Ұстазы жаксының – ұстанымы жақсы» деген асыл сөз бар. Десе де, ұстаздық еңбектің шынайы бағасы мен мерейі – әрдайым кәсіби биіктерді бағындырып жүрген білікті шәкірттің жеңісімен айқындалады деген ойдамын.

Өмірдегі ең үлкен бақыт – шәкіртіңнің өз өресін тапқанын, ғылым мен өнерде өз жолын салғанын көру. Тәрбиемізді көрген, білімімізді алған әрбір шәкіртім – менің өмірдегі өшпес ізім, мақтанышым мен сүйенішім. Олардың әрбір жеңісі жүрегіме мақтаныш ұялатады, ұстаздық жолымның босқа өтпегенін айғақтайды. Шәкірттің биігі – ұстаздың беделі, шәкірттің жеңісі – ұстаздың бақыты. Сенімді ақтап, үмітті жакқан шәкірттерім – менің әрдайым мақтанышым.

Төл әдебиетіміз бен Сыр сөзінің киесін ұлықтап, ғылым жолында қажымай-талмай еңбек етіп келе жатқан Гүлзира Сапарқызының мерейлі жасымен құттықтаймыз. Сенің бағындырған әрбір асуың мен биігің – мен үшін зор қуаныш, үлкен мақтаныш. Өзіне мықты денсаулық, отбасына амандық пен баянды бақыт тілеймін. Еңбегің әрдайым жемісті болып, ғылымның жаңа шыңдарын бағындыра бер! Төл әдебиетімізге бергенің де, әлі де берерің де мол ғалымсың. Шаңырағыңнан құт-береке, жүрегіңнен ізгілік пен мейірім үзілмесін.

Ұлжан ЖАНБЕРШИЕВА,
Қорқыт ата атындағы
Қызылорда университетінің
профессоры,
«Парасат» орденінің иегері

/// ЦИФРЛАНДЫРУ ЖӘНЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ЖЫЛЫ

Қызылорда ашық университеті заманауи технологияларды білім мен ғылымға енгізудің жаңа кезеңіне қадам басты. Бүгінгі әлемде технологиялық даму қарқыны бұрын-соңды болмаған деңгейге жетті. Жасанды интеллект, робототехника, цифрлық модельдеу, автоматтандыру және интеллектуалды жүйелер енді тек ғылыми зертханалардың тақырыбы емес, экономиканың, өндірістің және білім берудің негізгі даму факторына айналып отыр.

СЕРПІН БЕРГЕН
ТӘЖІРИБЕ АЛАҢЫ

Мұндай жағдайда жоғары білім беру ұйымдарының алдында маңызды міндет тұр: әлемдік технологиялық өзгерістерді сырттай бақылаушы болу емес, сол үдерістерге белсенді қатысып, жаңа технологияларды білім беру мен ғылыми-зерттеу жұмыстарына жүйелі түрде енгізу.

Осы мақсат тұрғысынан алғанда Астана қаласында 1-3 қазан аралығында өткен Digital Bridge 2026 халықаралық технологиялық форумы инженерлік білімнің келешегіне қатысты маңызды тәжірибе алаңы болды. EXPO халықаралық көрме орталығында ұйымдастырылған форумға әлемнің 100-ден астам елінен өкілдер қатысып, жасанды интеллект, цифрлық экономика, робототехника, киберқауіпсіздік, AR/VR, ғарыштық және басқа да озық технологиялардың даму перспективалары талқыланды.

Форум жұмысына Қызылорда ашық университетінің «Инженерлік технологиялар» кафедрасының аға оқытушылары Қолжанат Қадір және Нұрдаулет Раушанбек қатысып, заманауи робототехникалық технологиялармен танысып, кәсіби орта өкілдерімен пікір алмасты.

Технологияны көру емес, оны білімге айналдыру үшін форум аясында робототехника саласындағы жетекші компаниялардың технологиялық шешімдері таныстырылып, соның ішінде Unitree компаниясының өкілдерімен кездесу ұйымдастырылды. Бұл кездесу роботтардың жаңа буыны, интеллектуалды басқару жүйелері және олардың білім беру мен зерттеу салаларындағы ықтимал қолданылу бағыттарын бағалауға мүмкіндік берді.

Мұндай технологиялық форумдардың құндылығы тек жаңа құрылғыларды көрумен шектелмейді. Ең маңыздысы – алынған тәжірибені білім беру үдерісіне қалай енгізуге болатынын түсіну.

Өйткені бүгінгі инженер үшін дәстүрлі теориялық білімнің өзі жеткіліксіз. Заманауи маман инженерлік есепті цифрлық құралдар арқылы модельдей алуы, деректерді өңдеуі, автоматтан-дырылған жүйелермен жұмыс істеуі, роботтандырылған технологияларды түсінуі және жасанды интеллект мүмкіндіктерін кәсіби қызметінде тиімді пайдалана білуі тиіс.

Осы тұрғыдан алғанда робототехника мен жасанды интеллект – жеке-жеке қарастырылатын технологиялар емес, болашақ инженердің кәсіби құзыретін қалыптастыратын өзара байланысты бағыттар.

Жасанды интеллект – инженердің жаңа құралы, оның саладағы мүмкіндігі орасан зор. Мысалы, құрылыс саласында интеллектуалды мониторинг жүйелері ғимараттар мен инженерлік нысандардың жағдайын бақылауға, датчиктерден алынған мәліметтерді талдауға және қауіпті өзгерістерді алдын ала анықтауға мүмкіндік береді. Цифрлық модельдеу мен BIM технологиялары жобалау сапасын арттыра, жасанды интеллект инженерлік шешімдерді қабылдау үдерісін жылдамдатуға мүмкіндік береді.

Энергетика саласында интеллектуалды жүйелер тұтыну көрсеткіштерін талдап, желідегі жүктемені болжауға және энергия ресурстарын тиімді басқаруға жол ашады. Көлік саласында автономды және роботтандырылған жүйелердің дамуы жаңа кәсіби құзыреттерді ұлкен етеді. Мұнай-газ өнеркәсібінде талпаң деректерді талдау, қашықтан мониторинг жүргізу және автоматтандырылған басқару жүйелері өндірістің қауіпсіздігі мен тиімділігін арттыруда маңызды рөл атқарады.

Демек, жасанды интеллект – белгілі бір мамандықтың ғана құралы емес, инженерлік қызметтің барлық дерлік бағытына еніп келе жатқан әмбебап технологиялық құрал.

Digital Bridge 2026 форумына қатысу жаңа технологияларды зерттеу ғана емес, оларды университеттің ғылыми-білім беру ортасына енгізудің нақты бағыттарын айқындауға мүмкіндік берді.

Кафедраның басты мақсаты – студентке лайын білім берумен шектелмей, оны технологияны өз қолымен зерттеп, тәжірибеде сынап, ғылыми тұрғыдан талдай алатын маман ретінде қалыптастыру.

Осы бағытта робототехника, жасанды интеллект, автоматтандыру, цифрлық модельдеу және инженерлік есептеулерді өзара байланыстыратын ғылыми-білім беру ортасын қалыптастырудың маңызы зор.

Мұндай ортада студент нақты инженерлік мәселені анықтайды, оның шешу жолдарын іздейді, цифрлық модель жасайды, эксперимент жүргізеді, алынған мәліметтерді талдайды және нәтижесін ғылыми жоба ретінде ұсынады. Бұл – «теория – тәжірибе – зерттеу – инновация» қағидатына негізделген инженерлік білімнің жаңа моделі.

Қызылорда ашық университетіндегі инженерлік білім берудің ерекшелігі – робототехника мен жасанды интеллектті бір ғана бағытпен шектемей, әртүрлі инженерлік мамандықтармен ұштастыруға болады.

Құрылыс студентіне интеллектуалды мониторинг жүйесін зерттеуге мүмкіндік бар. Энергетика бағытының студенті энергия тұтынуын болжауға арналған алгоритм әзірлей алады. Көлік саласының болашақ маманы автономды басқару жүйелерін зерттейді. Мұнай-газ бағытының студенті өндірістік процестерді цифрландыру мен интеллектуалды бақылау жүйелерін қарастыра алады. Ал ақпараттық технологиялар мен жасанды интеллект бағытындағы студенттер осы инженерлік міндеттердің бағдарламалық және алгоритмдік шешімдерін әзірлейді. Осылайша әртүрлі инженерлік бағыттар бір ғылыми-білім беру кеңістігінде тоғысып, пәнаралық жобаларға жол ашылады. Бұл – қазіргі жоғары білім берудің ең маңызды талаптарының бірі.

Технология өте жылдам өзгеріп жатқан кезде университеттің ең басты капиталы – оның материалдық базасы ғана емес, жаңа технологияны меңгеруге қабілетті адами капиталы. Сондықтан Қызылорда ашық университетінің «Инженерлік технологиялар» кафедрасы үшін алдағы кезеңдегі маңызды міндеттердің бірі – студенттердің ғылыми-зерттеу белсенділігін арттыру, заманауи зертханалық базаны кезек-кезеңімен қалыптастыру және өндірістік-технологиялық ортамен байланысты қушеюі.

Бұл ретте халықаралық технологиялық форумдарға қатысу тәжірибе алмасудың ғана емес, университеттің көлімі және академиялық серіктестік аясын кеңейтудің де маңызды тетігіне айналады.

Әлемдік технологиялық компаниялармен, ғылыми-зерттеу орталықтарымен және инженерлік қауымдастықтармен байланыс орнату студенттерге жаңа технологияларды тікелей тәжірибе арқылы меңгеруге, оқытушыларға ғылыми жобаларды дамытуға, ал университетке өз ғылыми әлеуетін халықаралық деңгейге шығаруға мүмкіндік береді.

Бүгінгі инженер дайын технологияны пайдаланушы ғана болмауы керек. Ол технологияның жұмыс істеу принципін түсініп, оны нақты міндетке бейімдеп, қажет болған жағдайда жаңа шешім әзірлей алуы тиіс.

Сондықтан робототехника мен жасанды интеллекттің инженерлік білімге енгізу – сөнге айналған бағыт емес, уақыт талабы. Кафедра осы үдерісте өңірдегі инженерлік кадрларды даярлаудың жаңа моделін қалыптастыруға бағытталған жұмыстарды жалғастыруға береді.

Digital Bridge 2026 форумынан алынған тәжірибе осы бағыттағы бастамаларға жаңа серпін беріп, халықаралық технологиялық кеңістікпен байланысты одан әрі нығайтуға мүмкіндік ашыды.

Болашақ инженерлік технологиялар аудиторыяларда ғана емес, зертханаларда, ғылыми жобаларда және жаңа технологиялық шешімдерде қалыптасады. Ал сол болашақтың маманын бүгіннен бастап дайындау – университеттің басты міндеттерінің бірі.

Қызылорда ашық университеті үшін бұл – жаңа технологияларды игеру ғана емес, жаңа буын инженерін қалыптастыруға бағытталған стратегиялық қадам.

Қанат ӘЛЕНОВ,
Қызылорда ашық
университетінің «Инженерлік
технологиялар» кафедрасының
менгерушісі, PhD доктор

Елімізде жол, инфрақұрылымдар, газ құбырлары, мектептер, түрлі әлеуметтік нысандар салынып, қала, ауыл халқының тұрмыстық жағдайы жақсаруда. Дегенмен елімізде ішкі миграция процесі орын алып, ауыл халқының саны азаюда. Келешекте бұл үрдіс жалғаса берсе мемлекеттің қыруар қаржысына салынған нысандар бос қалуы немесе тиімсіз пайдалану тәуекелі өте жоғары. Кейбір ауылдағы мектептерге биыл бірінші сыныпқа төрт бала барғанын ақпарат құралдарынан оқып біліп отырмыз. Осындай тенденция біраз өңірлерде байқалады.

Ал ауылдың қазақ қоғамы үшін орны ерекше екенін жақсы білеміз. Ол тек қана адамдардың тұрғылықты жері емес, ауыл халқымыздың тарихы, әдет-ғұрпы, діңгегі, ұлт болмысы, тәрбие ошағы, тілі, діні, ұлттық құндылықтардың қайнар көзі, өнері, сұлу табиғаты, т.т. Әлдебір әнде айтылатын «ауылдан адам көшкенмен, адамнан ауыл көшпейді» деген жыр жолы көңіл жұбатар дүниедей көрінеді.

«Енді не істеуіміз керек» деген сұрақ туындауы заңды және түрлі ұсыныстар бар екенін де жақсы білеміз.

Нарықтық қатынастар жағдайында жұмыс, бизнес бірінші орында тұруы және урбанизациялық процестің де жүретіні белгілі. Дегенмен біздің Қазақстан үшін әрбір ауылдың стратегиялық маңызы ерекше, сондықтан оларды барынша сақтау, дамыту қажеттілігі аса зор.

Еліміздің азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, экономикасын дамытуға, демографиясын көтеруге, қорғаныс қауіпсіздігін сақтауға, барлық салалар бойынша басқада қабілеттілігін арттыруда ауылдың потенциалын сақтау және пайдаланудың еліміз үшін маңызы ерекше.

Ауылда тұрақты жұмыс орындарының болмауы, жалақының төмендігі, өркеннет жетістіктерінің қолжетімсіздігі, бизнес жолдарының санаулығы, дайын өнімді өткізіп ақшаға айналдырудың қиындығы немесе өте арзан бағаға сатылуы секілді себептер екені белгілі. Осындай жағдайларға байланысты мектеп бітірушілердің 80-85 пайызы қалаға оқуға, жұмыс істеуге кетеді. Бүгінгі күні Қазақстанның барлық өңірлерінде осындай жағдайлар байқалады.

Ауыл халқының санын тұрақтандыру, ауылға көшуді ынталандыру үшін мемлекет тарапынан әлеуметтік қолдаулар төмендегі бағыттар бойынша жүргізілсе:

- зейнеткерлікке шығу жасын қайта қарау, ерлерді – 60 жастан, әйелдер – 55 жастан, бес баладан көп туған әйелдерді – 50 жастан шығуға;

- ауылдық жерлерге көшемін деушілерге мемлекет тарапынан кемінде 20 жылдан кейін сағуға, көшуге рұқсат беру құқығымен үй беруге, есік алды шағын шар-

1-бет

Ауылды дамытудың міндеті мен маңызы

ауышылығын жүргізуге 10-20 млн теңге пайызсыз несие беру, салықтан босату мүмкіншіліктері қарастырылса біраз мәселелер шешілетін еді.

Сонымен қатар ауыл әкімдері өз ауылының адами, экономикалық, табиғи ресурстарына терең талдау жасап, қандай отбасы қандай бизнеске ыңғайы бар және әрқайсысына өндіретін өнім түрін, есік алды жер қорларын, қандай көкөніс-бақша түрлерін өсіру мүмкіншіліктерін анықтап, шынайы жоспар құруды және өндірілген өнімнің бір бөлігін фючерстік келісімшартпен сатып алу мүмкіншіліктерін қарастырулары және ауыл әкімдерінің өз бағдарламаларын орындау үшін олардың кемінде бес жыл мерзімге сайлануын қамтамасыз ету керек.

Су ташылығы жағдайында жер және су ресурстарын тиімді пайдалану, ауыл тұрғындарын табыс табуға ынталандыру, экологиялық таза, жоғары сапалы дәруменді өнім өндіруді жолға қою үшін және ұрпақты еңбекке баулу мақсатында, есік алды жерлерді іске қосу маңызды шаралар екендігі анық.

Қарапайым есептер көрсеткендей, әрбір ауылдың үлкен-кішілігіне байланысты есік алды жерлерінің көлемі шамамен 100-150 гектар болады. Қызылорда облысы масылында 220-дан аса ауыл бар, демек пайдалануға жарамды аула алдындағы жер кемінде 20 мың гектардан аса емес және бұл жерлердің ерекшелігі аяқсумен қамтамасыз етілген, бұрын пайдаланған іздері бар, тынайып жатқан жерлер. Сонымен қатар көңді пайдаланып, ардайым топырақтың құнарлығын арттырып, мол өнім алуға толық мүмкіншілік бар. Демек алынатын өнімнің өзіндік құны барынша төмен болып өңдеу, сақтауда оңай болады. Кезінде ауылдық жерлер түгіл аудан орталықтарындағы үйлердің 30-40 пайызында өнім сақтайтын арнайы ұралар болатынды және 20-30 қап тамаша картоп, сә-

біз, жуа өнімдері сақталып, ал сарайларда қауын, асқабақтар сонау келесі көктемге дейін сақталатын. Қызанақ, кияр, қарбыз, әңгелек молынан жиналып, балалар емін-еркін жейтін. Осылардың әсері болуы керек сол кезеңдерде балалар көп ауырмайтын-ды. Теміржол бойындағы станцияларда қауын баздары жұмыс істеп, шаруалар дайын өнімдерін сатып, пайда табуға жағдай жасалынатын және сол кезде қауынды егіп сататын жеке адамдар болды, яғни бүгінгі жеке кәсіпкердің моделі секілді.

Кооперативтер ұйымдастыру, бір ауыл бір өнім, т.б. ұсыныстар баршылық, бірақ олар жұмыс істемейтіні белгілі. Осы тұста ауыл, кент, аудан әкімдерін, шаруашылық мамандарын, тәжірибелі ардагерлерді, қатысуға ынталы ауыл өкілдерін жинап 16-24 сағаттық курстар ұйымдастыру арқылы әр ауыл бойынша жол картасын дайындау, ауылдардың әлеуетін анықтау, өнімдерді дайындау, өңдеу, сату масштабтау секілді істерді жүргізу ауылдың, ауданның, аймақтардың даму және жана жұмыс орындарының ашылу мүмкіндіктерін анықтап, нақты жоспар құру қажеттілігі өткір мәселе.

Ауыл, аудан, қалаларда арнайы дүкендер ашып, үлкен жол бойында өндірілген өнімдерді сататын, барлық жағдайы жасалған қабылдау пункттері, базарлар, шағын сату нүктелері ұйымдастырылып, ерте көктемнен бастап түрлі өсімдіктердің көшеттерін дайындау, сату жолға қойылса және егу, күтіп-баптау, өңдеу бағыттарында консультациялар, ұсынымдар әзірлепін тұрғындарға ұсынылса нәтижелі іс болатындығы анық.

Жапония елінің іс-тәжірибесі көрсеткендей, олар есік алды, елді мекендер ішіндегі шағын бос жерлерді игеруде ерекше нәтижеге жеткен және адамдардың орта өмір сүру жасының өсуіне осындай жерлерден өндірілген экологиялық таза, сапалы өнімдерді тұтынуына

байланысты екені дәлелденген факт.

Ол жақта да жастардың ауыл шаруашылығы саласынан кету үдерісі айтарлықтай күшейген. Осы мәселені шешу және қол еңбегін азайту мақсатында мемлекет пен ірі корпорациялар шағын шаруашылықтарға қолдануға ыңғайлы, заманауи техникаларды кеңінен ұсынууда. Олардың қатарында шағын тракторлар, комбайндар, басқа да ықшам ауыл шаруашылығы техникалары бар. Топырақ өңдеуге, көшет отырғызуға, суаруға арналған құрал-жабдықтар, шағын тракторлар мен комбайндар, түрлі қосалқы құрал-саймандар, өсімдіктерді қорғау препараттары шаруаларға қолжетімді деңгейде ұсынылған.

Сонымен қатар көшет өсіру мен дайындау үдерісі де жақсы жолға қойылған. Арнайы есік алды жылжыайларда күріш, салаттар, құлпынай, піяз және басқа да көптеген көкөніс дақылдарының көшеттерін өсіруге толық жағдай жасалған. Мұндай технологиялар еңбек шығынын азайтып, ауыл шаруашылығы өндірісін механикаландыруға, автоматтандыруға және оның тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Өндірілген ауыл шаруашылығы өнімдерін өткізудің тиімді жүйесі қалыптасқан. Өнімді тікелей қабылдайтын арнайы орындар жұмыс істейді. Шаруалар өз өнімін осындай орындарға тапсырып, қажетті бөлігін өңдеуге, тұтынуға немесе мал азығына пайдаланып, қалған өнімін табыс табуға мүмкіндік алады.

Әрине, мұндай модельді біздің жағдайымызға толықтай көшіру міндетті емес. Дегенмен оның жекеденген тиімді тетіктерін отандық ауыл шаруашылығы өндірісіне бейімдеп енгізуге әбден болады. Мұндай шағын техникаларды Қытайдан, Жапониядан немесе Кореядан алу мүмкіндігін қарастырумен қатар, оларды өз елімізде өндіруді де жолға қою қажет. Шағын шаруашылықтарға арнал-

ған техникаларды өндіру, қолжетімді бағамен ұсыну және олардың тұрақты сервистік қызметін ұйымдастыру – бүгінгі күннің өзекті талабы.

Ауыл тұрғындарының есік алды шағын жерлерді тиімді пайдалануы маңызды. Мұнда тек өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндірумен шектелмей, мал шаруашылығын қатар дамытуға болады. Жем-шөп дайындау, ет пен сүт өндіру, оларды өңдеп, дайын өнімге айналындырудың мүмкіндігі мол. Бұл бағытта Қызылорда қаласындағы көріс ағайындардың тәжірибесін мысал ретінде келтіруге болады. Олар небәрі 3-4 сотық жерді тиімді пайдаланып, түрлі ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіріп, одан тұрақты табыс тауып отыр. Ал ауылдық жерлердегі мүмкіндік бұдан әлдеқайда зор. Кой-ешкі, сауын сиыр, жылқы ұстау, мал бордақылау, тауық, қоян, қаз, үйрек өсіру сияқты көптеген бағыттарды шағын отбасылық шаруашылық деңгейінде дамытуға болады.

Осындай тәсіл ауылдағы әрбір отбасының қолда бар жері мен ресурсын табыс көзіне айналдырып, өзін азық-түлікпен қамтамасыз етуіне және артық өнімін өткізу арқылы қосымша кіріс табуына мүмкіндік береді. Бір ауылдың өзінен жыл бойы қанша тері, жүн, сүйек, тұяқ және басқа да мал шаруашылығы шикізаты жиналатынын есептеу қиын емес. Бүгінде олардың едәуір бөлігі кәдеге жаратылмай, қалдық ретінде қалып қояды. Сондықтан бұрынғы Потребсоюз тәжірибесін қазіргі заман талабына бейімдеп, әрбір аудан орталығында осындай құнды шикізатты жинау, сұрыптау, алғашқы және терең өңдеу, әрі қарай өткізу жүйесін ұйымдастыруға болады. Бұл жана кәсіп түрлерін қалыптастыруға, жұмыс орындарын ашуға және ауыл халқының қосымша табыс табуына мүмкіндік береді.

Кейінгі кезде жиі айтылып жүрген «бір ауыл – бір өнім» қағидаты да кенірек қарастырылған жөн. Ауылдың мүмкіндігін бір ғана өніммен шектеудің орнына, оның табиғи ресурстары мен қалыптасқан шаруашылық ерекшеліктеріне қарай бірнеше бағытта дамыту тиімді. Бір ауылда ет пен сүт, құс өнімдері, күріш, бидай, бақпа дақылдары, талқан және басқа да азық-түлік өнімдерін өндірумен қатар, жүн, тері, сүйек секілді жанана шикізаттарды да толық кәдеге жаратуға болады. Осылайша ауылда өндірілген шикізатты сыртқа шығарумен шектелмей, оның қосылған құнын сол жерде қалыптастыруға жағдай жасалады.

Табиғи су айдындары бар немесе жасанды тоған жасауға қолайлы ауылдарда балық шаруашылығын дамыту мүмкіндігін де тиімді пайдалану қажет. Жергілікті жағдайға бейімделген балық түрлерін өсіру, шабақтандырудың қолжетімді тәсілдерін қолдану және шағын тауарлы балық шаруашылықтарын ұйымдастыру ауыл экономикасын әртарап-

тандырудың тағы бір бағыты бола алады.

Демек, негізгі ұстаным «бір ауыл – бір өнім» ғана емес, «бір ауыл – бірнеше өнім, өңдеу және тұрақты табыс көзі» қағидатына қарай бағытталуы тиіс.

Бұл бағдарламаларды жүзеге асыру барысында аудан мен ауыл тұрғындарының, әсіресе ауыл шаруашылығында ұзақ жыл еңбек еткен ардагерлер мен тәжірибелі шаруалардың білімі мен тәжірибесіне сүйену маңызды. Жергілікті жағдайды, ауылдың нақты мүмкіндігін және халықтың қалыптасқан шаруашылық дағдыларын ескере отырып жұмыс жүргізілсе, нәтижесі де жоғары болары анық.

Бүгінде ауыл шаруашылығын дамытуда «гигантоманиялық» көзқарастан біртіндеп арылып, шағын және отбасылық шаруашылықтарды қолдауға бет бұратын кезең келді. Бұл ретте өзіміздегі және шетелдегі шағын шаруашылықтардың тиімді тәжірибесін зерделеп, жергілікті жағдайға бейімдеу қажет.

Өткен тәжірибеден сабақ алу да маңызды. Кезінде мыңдаған басқа есептелген мал бордақылау алаңдары, ірі ет комбинаттары, жем зауыттары, ауқымды жылжыай кешендері, қоймалары салынып, кейін олардың бірқатары толық қуатында жұмыс істей алмай немесе мүлдем тоқтап қалған жағдайлары белгілі. Сондықтан жобаның ауқымына емес, оның экономикалық тиімділігіне, тұрақтылығына, жергілікті шикізатпен қамтамасыз етілуіне және дайын өнімді өткізу мүмкіндігіне басымдық берілуі тиіс. Шағын, бірақ тұрақты жұмыс істейтін жүздеген шаруашылықтың дамуы ауыл экономикасын әртарапандыруға, халықты жұмыспен қамтуға және ауыл тұрғындарының тұрақты табыс көзін қалыптастыруға негіз бола алады.

Әрбір ауылдың территориясы үлкен Қазақстан үшін стратегиялық маңызы зор және қазатын «Бос жатқан жер жау шақырады» деген тәмсілін есте естен шығармауымыз керек. Біз бейбіт жатқан елміз, бірақ та қауіпсіздік мәселесінде аса сақ болуымыз керектігін әлемде болып жатқан жағдайлардан көріп отырмыз.

Мемлекет, әкімшілік, ғылым, бизнес, шаруашылық өкілдері және ауыл тұрғындарымен бірлесіп отырып, әрбір ауылдың табиғи-экономикалық мүмкіндіктерін ескерген даму жол картасын тез арада дайындау және іске асыру аса маңызды шаруа. Бұл жұмыс ауылдың нақты ресурстарына, қалыптасқан тәжірибесіне және тұрғындардың қажеттілігіне негізделуі тиіс.

Осы бағыттағы ұсыныстарды, тәжірибелер мен тың идеяларды жинақтап, ортақ ой мен тәжірибені біріктірсе алсақ, әр ауылдың өз мүмкіндігін тиімді пайдаланып, тұрақты дамуына нақты жол ашылады.

Серікбай ӨМІРЗАҚОВ,
техника ғылымдарының докторы, профессор,
ҚАЗАА академиясы

Хабарландыру

- Жобаның атауы: «Қызылорда облысы Қазалы ауданының ауылдық округтерінде мал қорымының құрылысы (биотермиялық шұңқыр)» объектісі бойынша экологиялық әсер ету рұқсатты алуға арналған материалдар (РЕШН, ӨЭБ, ҚББ, ҚОҚЖШЖЗ)
- Әсерету аумағы: Қызылорда облысы, Қазалы ауданы:
 - Қызылқум ауылдық округі – 402462,37 сс и 5013233,24 шб;
 - Бозкөл ауылдық округі – 401514,44 сс и 5038713,4 шб;
 - Аранды ауылдық округі – 44004065,71 сс и 5058687 шб;
 - Алга ауылдық округі– 380878,89 сс и 5066432,93 шб;
 - Майдакөл ауылдық округі – 390629,98 сс и 5071121,68 шб;
 - Өйтеке би ауылдық округі – 432436,7 сс и 5088592,93 шб;
 - Қарашенгел ауылдық округі – 442603,28 сс и 5073025,47 шб;
 - Тасарық ауылдық округі – 420294,66 сс и 5039122,37 шб;
 - Өркендеу ауылдық округі – 414439,0 сс и 5055368,0 шб;
 - Басықара ауылдық округі – 460049,9 сс и 5070596,24 шб;
 - Майлыбас ауылдық округі – 48809,7890 сс и 5063935,7335 шб.
- Қоғамдық тыңдаулар ашық жиналыс түрінде өтеді: Қызылорда облысы, Қазалы ауданында:

- Қарақұм а/о, әкімдік ғимараты – 13.11.2026 ж. сағат 12:00;
- Бозкөл а/о, әкімдік ғимараты – 13.11.2026 ж. сағат 15:00;
- Аранды а/о, әкімдік ғимараты – 13.11.2026 ж. сағат 16:00;
- Алга а/о, әкімдік ғимараты – 13.11.2026 ж. сағат 17:30;
- Майдакөл а/о, әкімдік ғимараты – 16.11.2026 ж. сағат 15:00;
- Өйтеке би а/о, әкімдік ғимараты – 16.11.2026 ж. сағат 16:30;
- Қарашенгел а/о, әкімдік ғимараты – 16.11.2026 ж. сағат 17:15;
- Тасарық а/о, әкімдік ғимараты – 17.11.2026 ж. сағат 10:00;
- Өркендеу а/о, әкімдік ғимараты – 17.11.2026 ж. сағат 12:00;
- Басықара а/о, әкімдік ғимараты – 17.11.2026 ж. сағат 15:00;
- Майлыбас а/о, әкімдік ғимараты – 17.11.2026 ж. сағат 17:00.
- Онлайн байланыс сілтемесі: Zoom конференциясына кіру <https://us04web.zoom.us/j/72653272990?pwd=As94AQ5nW1AHRMvFIhd8g5SpIP9Zbi.1>

- Конференция идентификаторы: 726 5327 2990. Кіру коды: 7Pawem5.
- Жоспарланған қызметтің бастамашысы: «Қызылорда облысы ветеринария басқармасының» «Қазалы аудандық ветеринариялық станциясы» ШЖҚ КМК», БСН 100440010428, Қызылорда облысы, Қазалы ауданы, Өйтеке би к.м., М.Габдуллин, 9 үй, тел.: +7(724)-382-72-08. e-mail: vet.kazaly@mail.ru
- Әзірлеуші: «КазГосПроект» ЖШС. Қызылорда облысы, Жалағаш ауданы, Жалағаш кенті, Абай көшесі, 35/5. БСН: 060 240 031 582, тел.: 8-708-515-79-94, e-mail: ssalta95@bk.ru
- Жоба материалдары веб-сайтта орналастырылған: НБД/СОСнПІР <https://ndbceology.gov.kz/> және <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=ru>
- Жоба материалдары бойынша қосымша ақпаратты мына мекенжай бойынша алуға болады: тел.: 8-708-515-79-94, e-mail: ssalta95@bk.ru
- Ескертулер мен ұсыныстар осы жерде қабылданады: ҚО мен ТР ЖҚТ ҰДБ <https://ndbceology.gov.kz/>, «Қызылорда облысының Табиғи ресурстарды басқару және табиғат пайдалануды реттеу» ММ: prd@vmail.kz, a.koszhanova@vmail.kz, prd@korda.gov.kz, тел.: 8 (7242) 60-53-69.
- Ашық жиналыс арқылы қоғамдық тыңдау өткізу туралы хабарландырудың фото суреті <https://ndbceology.gov.kz/> веб-сайтта орналастырылған.

Объявление

- Наименование проекта: Материалы для получения экологическогорешения на воздействие (РООС,НДВ,ПУО,ПОПМ,ПЭК) к объекту «Строительство (биотермической ямы) скотомогильника в сельских округах Казалинского района Кызылординской области».
- Территория воздействия: Кызылординская область, Казалинский район:

- Сельский округ Кызылқум – 402462,37 сс и 5013233,24 шд
- Сельский округ Бозкөл– 401514,44 сс и 5038713,4 шд
- Сельский округ Аранды– 44004065,71 сс и 5058687 шд
- Сельский округ Алга– 380878,89 сс и 5066432,93 шд
- Сельский округ Майдакөл– 390629,98 сс и 5071121,68 шд
- Сельский округАйтеке би – 432436,7 сс и 5088592,93 шд
- Сельский округҚарашенгел – 442603,28 сс и 5073025,47 шд
- Сельский округ Тасарық–420294,66 сс и 5039122,37 шд
- Сельский округӨркендеу – 414439,0 сс и 5055368,0 шд
- Сельский округ Басықара – 460649,9 сс и 5070596,24 шд
- Сельский округМайлыбас – 48809,7890 сс и 5063935,7335 шд.
- Общественные слушания пройдут в форме открытых собраний: в Кызылординской области, Казалинском районе:
 - с/о Кызылқум, здание акимата – 13.11.2026г. в 12:00 ч.;
 - с/о Бозкөл, здание акимата – 13.11.2026г. в 15:00 ч.;
 - с/о Аранды, здание акимата – 13.11.2026г. в 16:00 ч.;
 - с/о Алга, здание акимата – 13.11.2026г. в 17:30 ч.;
 - с/о Майдакөл, здание акимата – 16.11.2026г. в 15:00 ч.;
 - с/о Айтеке би, здание акимата – 16.11.2026г. в 16:30 ч.;
 - с/о Қарашенгел, здание акимата – 16.11.2026г. в 17:15 ч.;
 - с/о Тасарық, здание акимата – 17.11.2026г. в 10:00 ч.;
 - с/о Өркендеу, здание акимата – 17.11.2026г. в 12:00 ч.;
 - с/о Басықара, здание акимата – 17.11.2026г. в 15:00 ч.;
 - с/о Майлыбас, здание акимата – 17.11.2026г. в 17:00 ч.;
- Ссылка на онлайн подключение:Войти Zoom Конференция <https://us04web.zoom.us/j/72653272990?pwd=As94AQ5nW1AHRMvFIhd8g5SpIP9Zbi.1>

Идентификатор конференци: 726 5327 2990. Код доступа: 7Pawem5. Инициатор намеченой деятельности: ГКП на ПХВ «Казалинская районная ветеринарная станция» управления ветеринарии Кызылординской области», БИН 100440010428, Кызылординская область, Казалинский район, п.Айтеке би, ул. М.Габдуллина, дом 9, тел.: +7(724)-382-72-08. e-mail: vet.kazaly@mail.ru

6. Разработчик: ТОО «КазГосПроект», Кызылординская область, Жалағашский район, п.Жалағаш, ул.Абай, 35/5. БИН: 060 240 031 582,тел.:8-708-515-7994, e-mail: ssalta95@bk.ru

7. Материалы проекта размещены на ИС: НБД/СОСнПІР <https://ndbceology.gov.kz/> и <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=ru>

8. Дополнительную информацию по материалам проекта можно получить по адресу:тел.:8-708-515-7994. e-mail: ssalta95@bk.ru

9. Замечания и предложения принимаются: НБД/СОСнПІР <https://ndbceology.gov.kz/>, ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области»: prd@vmail.kz, a.koszhanova@vmail.kz, prd@korda.gov.kz, тел.: 8 (7242) 60-53-69.

10. Фото объявления о проведении общественных слушаний размещено на сайте: <https://ndbceology.gov.kz/>

Қазақстан Республикасының аумағына алма әкелуге тыйым салуды енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2026 жылғы 1 қыркүйектегі №326 бұйрығына сәйкес үшінші елдерден және Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттерден көліктің барлық түрімен Қазақстан Республикасының аумағына мыналарды қоспағанда, Бірыңғай Еуразиялық экономикалық одақтың Сыртқы экономикалық қызметінің тауар номенклатурасының 0808 10 тауарлық кіші позициясында сынып талатын алмаларды әкелуге 2026 жылғы 31 желтоқсанды қоса алғанға дейін тыйым салу енгізілсін:

1) Қазақстан Республикасының аумағы арқылы алмаларды транзитпен тасымалдау, оның ішінде тауарлардың межелі орны Қазақстан Республикасының аумағы болып табылмаған кезде Еуразиялық экономикалық одаққа мүше бір мемлекеттің аумағына Қазақстан Республикасының аумағы арқылы тасымалдау;

2) тауарларға арналған экспорттық декларация, сондай-ақ көрсетілген тауарлардың осы бұйрық қолданысқа енгізілген күнге дейін жөнелтілгенін растайтын көлік құжаттары, ал тауарлар кедендік транзиттің кедендік рәсімімен тасымалданған жағдайда – транзиттік декларация ұсынылған кезде осы бұйрық қолданысқа енгізілген күнге дейін жөнелтуші мемлекетте экспорттың кедендік рәсімделуіне жататын алмалар;

3) көрсетілген тауарлардың осы бұйрық қолданысқа енгізілген күнге дейін Қазақстан Республикасының аумағына іс жүзінде әкелінгенін растайтын құжаттар ұсынылған кезде осы бұйрық қолданысқа енгізілген күнге дейін Қазақстан Республикасының аумағына іс жүзінде әкелінген, оның ішінде уақытша сақтау қоймаларында тұрған алмалар.

Жарамсыз деп есептелсін